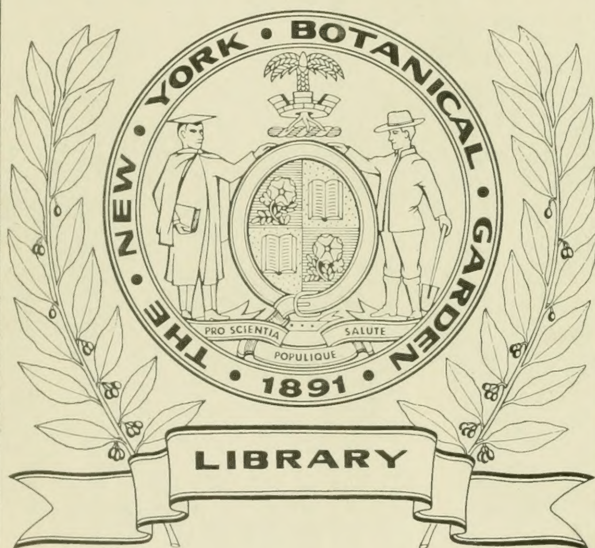
Rossi, Ljudevit

U Šugarskoj dulibi

THE NEW YORK • BOTANICAL • GARDEN
PRO SCIENTIA
SALUTE
POPULIQUE
• 1891 •
LIBRARY

U ŠUGARSKOJ DULIBI.

PRILOG K POZNAVANJU FLORE VELEBITA.

NAPISAO

LJUDEVIT ROSSI.

I. DIO.

POSEBAN OTISAK „IZ GLASNIKA HRV. PRIRODOSLOVNOGA DRUŠTVA“
GODIŠTE XXIII. 1911.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU 1911.

U ŠUGARSKOJ DULIBI.

PRILOG K POZNAVANJU FLORE VELEBITA.

NAPISAO
LJUDEVIT ROSSI.

I. DIO.

POSEBAN OTISAK „IZ GLASNIKA HRV. PRIRODOSLOVNOGA DRUŠTVA“
GODIŠTE XXIII. 1911.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU 1911.

Medju predijele Velebita, koji su u botaničkom pogledu dosele skroz sasvim nepoznati bili, spada takodjer i onaj dio izmedju Karlobaga i dalmatinske medje. To je najdivljiji, najzapušteniji i najsterilniji kraj primorskog Velebita. Bliže mora jest goli golcati krš, pun klisura, pećina, kukova, duliba, korita, uvala, vrtača, bez ikakve tekućice, s malo vrelaca i nekoliko nakapnica, dočim su istočni viši krajevi obrašteni bukovom šumom, gdje ćeš naći i po koju snježnaču. Na oskudici vode trpi gorko tamošnji narod a po gotovo blago. Znatnija obitavališta u ovom predjelu jesu Lukovo i Šugarje.

Sjevero istočno Lukova po prilici 8 km. udaljen jest lugarski stan u Šugarskoj Dulibi, gdje smo se zadržavali od 9. do 24. srpnja 1909., da proučimo tamošnju okolicu u bilinskom pogledu.

U koliko nam je poznato, pohodili su djelomice ovaj kraj i to: Dragutin Hirc[1] u travnju 1886., ali nam ne napominje nikakvu bilinu već samo puževe iz Lukova Žugarja, zatim dr. Degen[2] u društvu dra. Lengyela i A. Smoquine, 1907. i 1908., Janchen[3] 1907. i napokon Dr. Kümmerle 1909.

---

[1] Dragutin Hirc: Malacologische Mittheilungen. Verh. d. zool. bot. Ges. Wien XXXVI. 1886. p. 387—389.

[2] Dr. Degen Arpád: Lesquerella velebitica n. sp. Magy. bot. Lapok. Budapest. VIII. 1909 p. 3—24.

[3] E. Janchen: Eine botanische Reise in die Dinarischen Alpen und den Velebit. Mittheil. d. natur. Ver. an der Univ. Wien. VI. 1908. p. 69—97.

*

U Šugarsku Dulibu može se poći ili iz Brušana ili s' Oštarija Velebitskih. Mi se odlučismo za potonje, kamo prispjesmo iz Karlobaga u noći 7. srpnja 1909.

Dne 9. srpnja u 6 sati rano uputismo se u pratnji našeg provodića (Martina Sikića) iz Oštarija preko sedla Sladovače mimo Malog Sadikovca u Ramino Korito. Tom nam je zgodom rekao naš provodić, da Oštarci zovu Sladovaču (1286 m.) Sadikovcem, a vrh Sladovače Sadikovačkim Kukom. U specijalnoj karti blizu ležeći brijeg Jelarje zovu oni Sladovačom. Tako isto tumačio nam je godine 1896. tadanji vodić Ivan Brkljačić. Naš bi provodić mogao imati pravo, (jer on od mladosti po tamošnjim vršinama blago pase, pak će doista znati, kako se koje brdo i predjel zove). Mi ipak nismo njegove nazive poprimili, već smo pridržali kako je to i u specijalnoj karti istaknuto: Sladovača i Jelarje. Mali Sadikovac bio bi po tumačenju Martina Sikića istočni i južni dio ogranaka Sladovače.

Ramino korito je duga uska draga, koja se proteže od sjevero zapada prama jugo istoku izmedju Sladovače, Konjevače i Golog Vrha (1851 m.) s jedne i Pečenog Kuka, (1065 m.) Kuka (1270) i Pasjeg Kuka (1383 m.) s druge strane, a zarašteno je mladom bukovom šumom. Prije 15 godina bilo je u gornjem Raminom Koritu livada i pašnjaka nu i ti su sada obrašteni.

Buduć bi ova radnja prevelik prostor zauzela, kad bi se sve biljke ubrane na jednom mjestu, navele, to će se samo nekoje napomenuti a popis svijuh ubranih i gdjekojih pobilježenih biljaka, biti će pridodan na koncu.

Na Malom Sadikovcu ubrali smo: Primula Columnae, Pyrethrum corymbosum, Thalictrum aquilegifolium, Inula hirta, Sempervivum Schlehani, Satureja velebitica, Helianthemum balcanicum, Thymus acicularis, Stachys fragilis, Acer obtusatum, Thesium divaricatum, Veronica spicata, Phleum nodosum, a spuštajuć se niz njega u Ramino Korito: Juniperus sabina, Sorbus aria var. lanigera, Rosa spinosa var. megalacantha, Oxytropis dinarica, Linum narbonence, Ruta divaricata, Rhamnus saxatilis, Libanotis nitens, Arctostaphylos officinalis, Amelan-

chier oxalis, Salix velebitica, Potentilla australis, Lilium Jankae, Coronilla vaginális itd.

U Raminom Koritu na podnožju brda Kuka 1205 m. zaustavismo se poradi zanimive flore sastojeće se od : Polystichum Lonchitis, Cystopteris alpina, Arabis croatica i alpina, Carex brachystachys i pallescens, Salix glabra, Heliosperma quadrifida forma pilosoviscida, Rosa Malyi var. adenoneura, Astrantia croatica, Coeloglossum viride var. macro-bracteata, Lonicera alpigena, Aquilegia Sternbergii, Myosotis snaveolens, Nephrodium rigidum forma meridionalis, Homogyne silvestris.

Za malo i mi se počesmo uspinjati na Pasji Klanac izmedju Pasjeg Kuka 1385 m. i Siljevog Brda 1452 m. gdje ubrasmo : Poa pumila, Ranunculus tenuifolius var. velebiticus, Arabis Scopoliana, alpina i croatica, Ribes alpinum var. pallidigemmum, Genista sericea, Campanula velebitica, Trinia longipes, Athamantha Haynaldi, Alchemilla Hoppeana var. velebitica, Primula Kitaibeliana, Lonicera glutinosa forma šugariensis, Hieracium auricula var. melainelema. Zatim se spuštasmo istočnim obroncima Kruga 1342 m. prama Šugarskoj Dulibi ponesav sobom Festuca nigrescens, Bromus erectus var. reptans i var. racemiferus, Ornithogalum tenuifolium, Cofoneaster integerrima forma parvifolia, Genista sericea i holopetala, Coronilla vaginalis, Polygala nicaeenis var. azurea, Helianthemum balcanicum, Libanotis niteus, Cnidium silaifolium, Satureia thymifolia, Thymus effusus forma velebiticus, Scrophularia laciniata i mnoge druge te stigosmo u predvečerje u lugarski stan u Šugarskoj Dulibi.

Lugarski stan leži u prodolici izmedju Velikog Stolca 1401 m. i Plane 1304 m., zaklonjen bukovom šumom, koja je te godine tako rodila bukvicom, da su se grane savijale.

Sutradan dne 10. srpnja uputismo se nakon 6. ure prama Krugu. Dan bijaše krasan, nebo čisto a od nikuda nikakva povjetarca. Odmah se poveselismo dobru početku. Idjasmo stazicom polagano naprijed, najprije prema sjeveru a zatim zakrenusmo na zapad beruć uz put po koju biljku poimence : Anthyllis Jacquini, Rosa gentilis, Genista silvestris, Buplenrum Sibthorpianum, Athamanta Haynaldi, Satureia velebitica, Allium globosum, Oxytropis dinarica, Gentiana tergestina, Crocus nea-

politanus, Trinia lorgipes. Doskora eto nas na južnom podnožju i mi se stanemo penjati po golom krševitom obronku Kruga (1342 m.). Tu nas iznenadi množina zanimivih vrsti božice Flore kao : Bunium alpinum, Minuartia liniflora, Androsace villosa, Iberis carnosa, Potentilla Tommasiniana, Freyera cynapioides, Arabis croatica, Thymus balcanus. Od ovud predjemo na istočnu stranu, da potražimo bilinu, koju je ovdje obreo dr. Degen i radi koje smo ponajvećma bili poduzeli ovogodišnje putovanje a to je Lesquerella velebitica nova vrst krstašica u Evropi, a koju je kašnje dr. Hayek[1] okrstio Degenia velebitica. Degen je brao ovu biljku u koturinju (Gerölle) na južnoj i sjevernoj strani Miljkovića Kruga i na Kuku (1270 m.), a A. Smoquina donio mu ju je sa brdašca medju ova dva briega, nu posvuda je veoma rijetka. Došavši do koturinja pregledavasmo amo tamo što pomnije, ali ni traga o njoj. Mi ipak nastavismo potragu, čučnuvši ogledavasmo koturinje na sve strane, te nam napokon uspije naći jedan mršavi komad, koji nas ponuka, da ponovno što točnije i marljivije pretražujemo ovo mjesto te nam zbilja dopane ruku nekoliko boljih komada. Posve zadovoljni ovim uspjehom pregledali smo obližnje klisurine odkuda ponesosmo Festuca croatica, Dianthus bebius, Aquilegia viscosa, Biscutella alpestris, Thalictrum minus, Thlaspi praecox, Viola biflora, Ranunculus velebiticus a preko hrpta prešav uputismo se na sjevero zapadni kraj Kruga na ono mjesto gdje raste pomenuta Lesquerella. Ovdje bijasmo sretniji, jer smo za kratko vrijeme ipak 10—15 primjeraka našli. Na oba mjesta bijaše Lesquerella već u plodu. Izim ovih bilo je još mnogo nerazvijenih primjeraka, koje smo ali ostavili u miru. Na zapadnoj strani blizu vrha jesu okomite gole klisurine, mjestimice izšupljene. Sa njihova svoda kapahu tada još vodene kapi. Ove udubine služe pastirima za zaklon od nevremena. Pod takovim jednim svodom na podu kojega opazismo mnogo Asperugo procumlens i Stellaria media, držasmo odmor. Od ovud bijaše lijep izgled ali i tužna slika ovog kraja. Počam od obale, svi

---

[1] Dr. August von Hayek : Die systematische Stellung von Lesquerella velebitica Degen. Ö. B. Z. 1910. p. 89—93.

humci i brežčići goli, pusti, isprani od kiše i bure, nigdje grmečka kao ni na preko ležećem otoku Pag u. Tek počamši od Šugarske Dulibe obrasli su brijegovi bukovom šumom premda tu i tamo proviruje dosta krši ; brijegovi pako na dalmatinskoj strani jesu posvema goli golcati.

Po ovim pećinama potražili smo Primula Kitaibeliana nebi li ju našli u plodu, nu moradosmo mahom ustanoviti, nakon što smo našli jedan jediti plodoviti primjerak, akoprem smo na više mjesta Kruga nekoliko stotina komada ove biljke pregledali, da se je ove godine slabo ili nikako zavrgao plod u nje.

Nakon toga predjosmo opet na protivnu istočnu stranu te istim putem vratismo se u poštu (tako zovu lugarski stan), kamo prispjesmo oko 4 sata poslije podne, posvema zadovoljni sa današnjim izletom.

Krug zovu tamošnji žitelji Miljkovića Krug pa tako se i napominje u popisu biljaka.

Dne 11. srpnja bijaše tmurno, kišovito vrijeme pa smo stoga ulagali biljke. Kad je kiša ponešto prestala popeli smo se do pošte zapadnog ležećeg brda (1304 m.), na karti bez imena a za koje nam rekoše (lugar Mažuran), da ga oni zovu naprosto Plana. Ovo je brdo kamenito i klisurasto, prama sjevero zapadu ponešto bukvom obrašteno i isto tako zanimivo kao Miljkovića Krug, jer smo na njem našli mnogo rijetkih biljka ponajpače Lesquerellu (novo stanište) u većem broju, medju kojim bijaše jedan i u cvijetu.

Sutradan bijaše opet kišovito i veoma hladno, a kad je kiša ponešto jenjala, pohodismo ponovno obližnju Planu, da pretražimo njezine kukove i da upotpunimo tako našu zbirku. Trud nam se je dobro isplatio, mnoge su osobite vrste dopale naših ruku : Nephrodium rigidum forma meridionalis, Bromus erectus var. reptans, Salix grandifolia, Aquilegia Kitaibelii, Kernera saxatilis, Arabis croatica, Saxifraga Malyi, Ribes pallidigenum, Potentilla Clusiana, Rosa spinosissima, Vicia dinara (nova za Hrvatsku), Daphne alpina var. patiolaris, Ligusticum dinaricum, Inula ensifolia, Onosma Javorkae, Satureia croatica, Hieracium purpurascentipes, Gentiana symphyandra, Oxytropis dinarica, Genista holopetala. Kiša medjutim, bura i velika studen prisili nas napokon na povratak u stan.

Ružno vriema potraje i sutradan do podne, kadno kiša presta i pomoli se sunce. Ovu priliku upotrebismo mahom, da pohodimo nasuprot Plane ležeći blizi Veliki Stolac (1401 m). U dva sata poslije podne podjosmo (nas trojica u pratnji lugara) i počesmo se penjati odmah tik lugarskog stana jakom strminom, krčeć si put kroz šikarje bukove šume. Nakon kratkog vremena izadjosmo na gorske livade opazivši množinu velikih modro cvatućih glavičica, koje razpoznasmo kao Aster alpinus a koji nam dosele na našim višekratnim izletima na Velebit nije pod ruku došao. Razumije se, da smo ga u većem broju ubrali, da ga razdijelimo našim prijateljima. Veliki Stolac je prama vrhu gol i pokrit lijepim košanicam. Kada smo dospijeli na vrh nastavismo pretraživanje u polukrugu (do visine 1360) istoga brijega i povratismo se istočnim neobraštenim obronkom. Od bilja ovdje ubranog napominjemo: Festuca coarctata, Carex mucronata, Salix velebitica, Dianthus nodosus, Polygala Rossiana, Anemone alpina, Arabis Scopoliana, Sedum ochroleucum, Potentilla Zimmeteri, Dryas octopetala, Prunus mahaleb, Genista holopetala i sericea, Anthyllis atropurpurea, Oxytropis dinarica, Helianthemum balcanicum, Bupleurum Sibthorpianum, Athamanta Haynaldi, Trinia longipes, Gentiana Clusiana, Cynoglossum velebiticum, Thymus balcanus, Plantago argentea, Hieracium Waldsteinii, Sempervivum Schlehani itd.

Spuštajuć se jugoistočno prama stazi vodećoj na Mali Stolac opazismo na jednom biljku, koja nas veoma obradova, jer je veoma rijetka i za Hrvatsku tek u najnovije doba konstatovana.[1] Bila je to Silene graminea ali žalibože uz najpomnije potraživanje ne mogosmo više naći, do li ovaj jedini komad. Od ovud sadjosmo u dolinicu, odkuda malo zatim počesmo se penjati umjereno položitom ravninom Maloga Stolca (1262 m.), gdje nam se odmah s početka pokaza Aster alpinus, ali ne tako mnogobrojan kao na Velikom Stolcu. Kašnje nadjosmo ga na više mjesta u pomanjim skupinama. Medjutim naoblači se nebo. Požurismo se stoga, da poberemo štogodj biljaka, koje bujno po košanicama cvijetahu i da se što prije

---

[1] Rossi Ludwig: Silene graminea Vis. in Kroatien. Magy. bot. lapok 1908 p. 278—279.

popnemo na vrh. Tu oko kukova pretražismo pukotine i druga zanimiva mjestanca pri čem nam sreća posluži te nadjosmo bus od Asplenium viride sa 25 hvoja od kojih bijaše njih 9 na vršku rašljastih (furcata) a jedan dvostruko rašljast (bifurcata).

Nebo se počne većma smrkavati, crni oblaci sguštavahu se neprestance prijeteći se kišom i mi moradosmo prije reda i teškim srcem ostaviti ovaj brijeg, (na kom bi bili možebit našli još koju novu vrst ili odliku). Žurnim korakom nastupismo povratak ponesav sobom povrh ostalih ubranih kao na V. Stolcu još i Iuniperus sabina, Bromus Hackelii, Amelanchier ovalis, Brunus spinosa, Rhamnus saxatilis, Smyrnium perfoliatum, Cnidium silaifolium, Gentiana utriculosa, Arenaria gracilis, Stachys subcrenata var. angustifolia, Satureia variegata, Cymbalaria muralis, Veronica Jacquini, Valeriana montana, Campanula Waldsteiniana, Edrajanthus croaticus, Hieracium pilosella ssp. vulgare b) subvulgare.

Sišav u dolinicu poče gusta kiša padati, koja nas prisili, da se zaklonimo pod bukve, a kad je ponešto jenjala nastavismo put. Silazeć niz Veliki Stolac uhvati nas ponovno jaka kiša ; na brzu ruku ubrasmo još Cerastium grandiflorum, Silene multicaulis i Campanula velebitica i mokri do kože prispijesmo još za dana u lugarski stan.

Dne 14. srpnja došao je red na Pavelić Kuk. Ovo brdo neima u specijalnoj karti imena, već oznaku visine (1084 m.) a leži na jugu Miljkovića Kruga. Do njega se ide istim putem, kao na prije pomenuti, sve do njegovog podnožja a onda vodi strma staza do samog Kuka. Tu pretražismo njegovu sjevernu i donekle zapadnu stranu, jer poradi velike strmine odnosno bezdana nemogosmo dalje. Festuca coarctata, Lilium Cattaniae, Iris illyrica, Cardamine maritima, Arabis muralis (posliednje dvije veoma rijetke), Daphne alpina var. petiolaris, Freyera cynapioides, Lithospernum officinale, Satureia subspicata, Chaenorrhinum litorale, Lonicera glutinosa, Valeriana tripteris var. velebitica, Campanula fenestrellata, Edraianthus croaticus, Hieracium spammogenes ssp. monobrachion i purpurascentipes uz mnoge druge budu našim plijenom. Četveronožke i puzajuć nastojasmo, da se uspnemo na strmi vršak,

što nam napokon podje za rukom uz velik napor. Kasnije bijaše nam žao ove muke, jer smo pronašli na južnoj strani udobniji uzpon nanj. Na vršku prama zapadu iznenadi nas klekovina, Pinus mughus, koja je prekrila kamenje i pukotine zaravanka. U njezinoj blizini mogao si opaziti: Athamanta Haynaldi, Corydalis ochroleuca, Genista sericea i holopetala, Linum alpinum, Achillea clavenae, Scrophularia laciniata, Satureia croatica, Thymus acicularis, Iuniperus nana i sabina, Thlaspi praecox, Teucrium montanum, Ruta divaricata, Dianthus bebius, Ribes pallidigemmum, Cerastium grandiflorum, Rosa gentilis i mnoge druge. Spustivši se niz strme klisure na jug podnožja vidjesmo duboko, oširoko korito medju pećinama s obilnom vodom, koja služi tamošnjem žiteljstvu za piće. Još smo pretražili obližnje klisure i škrape ne bi li našli Pilea brasilensis, koju je dr. Kümmerle u proljeću ove godine našao u jednom primjerku nedaleko odovud i koja nam je takodjer iz Albanije poznata. Pošto nam bijaše trud uzaludan, nastavismo put istočnom stranom Pavelić Kuka (i tu nam se pruži ponovno prilika, da vidimo u stijenju dosta veliku i široku uzdužnu pukotinu punu vode, koju je vlastnik svojedobno cementom obložio, da mu voda ne propada te granama obgradio i da sunce ne ugrije odviše vodu). Sad idjasmo opeta nizbrdo do staze, s koje smo skrenuli bili, pa neprestance nizbrdo bukovom šumom prolazeć pravcem Miljkovićâ, i marljivo tražeć gore spomenutu Pileu, koju ali ne nadjosmo, dodjosmo napokon u Miljkoviće. Oni leže na maloj ravnici sa lijepim livadama izmedju Kruga i Kuka.

U okolici Miljkovića ubrali smo Bromus erectus var. racemifer, Chenopodium album ssp. virideum, Minuartia liniflora, Sedum ochroleucum, Potentilla argentea i pedata, Rosa andegavensis var. subsystylis, Anagallis arvensis, Galeopsis ladanum, Convolvulus arvensis, Salvia pratensis, Verbascum pulverulentum, Cymbalaria muralis, Chaenorrhinum litorale, Euphrasia liburnica, Galium purpureum, Anthemis arvensis itd.

Pokazavši nam pastiri put krenusmo prema Stolačkoj Peći t. j. visini po karti 842 m. Idući polagano uzbrdo ubrasmo Marrubium candidissimum, Cotynus coggygria, Eryngium amethystinum, Orobanche alba, Echinops ruthenicus, Chrysanthemum

Visianii, Cynoglossum Columnae, Fumana nudifolia, Lonicera glutinosa, Satureia thymifolia, Origanum vulgare var. latebracteatum, Polygala azurea, Alyssum alyssoides te dodjosmo u šumicu od Quercus lanuginosa i raznih Acer vrsti kao : pseudoplatanus, obtusatum, campestre i monspessulanum var. illyricum a medju njima i hyrcanum te var. paradoxum. Put bivaše sve strmiji, sunce pripicaše žarko a mi u znoju lica primakosmo se željenom cilju. Stolačka Peć jest prostrana špilja sa širokim ulazom, visokim svodom, sa kojega padaju neprestance vodene kapi, hladovita. Na podu raste mnogobrojna Stellaria media, a služi tamošnjem narodu kao zaklonište blagu od nevremena i sunčane žege. Ova je špilja za nas znamenita porad vrsti paprati Asplenium lepidum kao jedinog dosele sigurnog staništa u Hrvatskoj a pronašao ju je dr. Degen prvi. Ona raste na vanjskom svodu ulaza medju pukotinama i dosta je rijetka. Da se je domognemo, moradosmo napraviti humak od kamenja 2 m. visok i još se je trebalo visokom čovjeku dignuti na nožne prste, da ju dohvati a u takovom položaju, dosta se je namučio, dok ju je podmetnutim nožem sa korijenom izvadio iz pukotine.

Dok se je taj posao provadjao mi smo bili s obližnje pećine strovalili veliki bus sa krasnim primjercima Campanula fenestrellata, razkomadali i na jedan kamen postavili, da jih kasnije s ostalimi biljkami uložimo u mapu. Kada je bio Rade sa vadjenjem Aspleniuma gotov tad ga odmah metnusmo u mapu a to isto htjedosmo učiniti i prije spomenutom Campanulom, ali njoj nigdje traga. Nakon dužeg traženja i razmišljanja sjetismo se, da su ovuda prošle krave, bivše u špilji, te da su tom zgodom i našu lijepu Campanulu pojele. Ne preosta drugo van potražiti novi primjerak ove vrste. U okolišu ove spilje raste bujna Cvjetana, spominjemo samo : Corydalis ochroleuca, Aethionema saxatile, Peltaria alliacea, Potentilla Tommasiniana, Teucrium Arduini, Cardamine maritima (rijetka), Arabis croatica, Amelanchier ovalis, Rubus saxatilis, Rosa spinosissima, Prunus mahaleb, Scrophularia laciniata, Asplenium ruta muraria var. leptophyllum, Arabis croatica, Sorbus aria, Sedum ochroleucum, Rubus saxatilis, Cuidium silaifolium, Teucrium montanum, Stachys subcrenata, Thymus acicularis, Betonica velebitica, itd

Na 15. srpnja poslje podne, nakon što smo uložili biljke medju bugačicu potražismo snježnjaču nedaleko lugarskog stana na sjeveru pri podnožju Velikog Stolca. Ona je u promjeru 7—8 metara široka a preko 10 metara duboka, jer tako nizko leži snijeg a koliko ga još ima dublje, nezna se, jer snijega nestaje nikada, već novi snijeg zateče stari. Da se do njega dodje postavljene su primitivne ljestve, snijeg se siječe poput leda, jer je čvrsto sbijen i takov snijeg kad se raztopi služi ljudima i blagu za piće. Nad rubom ove okomite snježnjače a na pećinastom obronku Velikog Stolca, do kojega se tek pogibelju života dospjeti može, bijaše tada nekoliko stabala negnjila Laburnum alpinum u najljepšem cvijetu.

Sutradan poduzesmo izlet na Siljevo Brdo (1452 m. po karti), kojega tamošnji narod zove takodjer Siljevača, na sjeveru lugarskog stana. Pošto imade još jedna Siljevača kod Brušana, gdje su već dr. Borbás, dr. Degen i drugi biljarili, to smo, da nebude pomutnje, ime Siljevo Brdo u ovoj radnji pridržali. Za krasnoga jutra ostavismo lugarski stan te penjuć se uz desni (istočni) obronak Miljkovića Kruga, na kojem mnogobrojne čavke pećine posjedoše a ostale zrakom kružijahu te dospjevši blizu Pasjeg Klanca spustismo se na desno stazom u uvalu.

Kraj povaljenih i kojekako unakrštenih bukava ubrali smo u njoj Adenostyles australis a zatim smo nastavili uzlaz na Siljevo Brdo dosta strmim puteljkom u hladovini bukove šume dok napokon ne stupismo na sjenokoše pod vrhom na kojima pokupismo mnogo zanimivih vrsti kao: Bromus reptaus i racemifer, Orchis sambucina, Carex mucronata, Helianthemum balcanicum, Trifolium pratense var. nivale, Bupleurum Sibthorpianum, Lilium Jankae, Centaurea variegata, Festuca ovina, Stachys velebitica, Genista sericea, Thlaspi praecox, Oxytropis dinarica, Veronica spicata, Thymus balcanus, Linum alpinum, Anthyllis atropurpurea Laserpitium siler, Deschampsia caespitosa var. varia, Trinia longipes, Inula hirta var. rotundifolia, Polygala Rossiana, Teucrium supinum, Rosa spinosissima var. megalacantha i Malyi, Libanotis nitens. Sabiruć tako primakosmo se klisurastom vršku, koji nam dade mnogo raznih biljka poimence: Festuca pungens, Cerastium

grandiflorum, Dianthus bebius i velebiticus, Ranunculus tenuifolius var. velebiticus, Arabis croatica i Scopoliana, Potentilla Zimmeteri, Iris illyrica i variegata, Nephrodium rigidum forma meridionalis, Thesium Parnassi, Saturcia croatica, Plantago argentea, Edraianthus caricinus, Cymbalaria muralis, Achillea clavenae. Popevši se na hridoviti vrh 1452 m. imali smo krasan vidik na more, na Liku, na Velebit koli sjeverni toli južni. U tom razgledavanju dokuči se do nas naš provodić Martin Sikić, i dade nam svežanj po njemu ubranih biljaka. Kad smo jih potanko pregledavali, nadjosmo dva komada Saponaria bellidifolia i puni veselja upitasmo ga, gdje jih je našao te s njim na rečeno mjesto, nu uzalud, ne nadjosmo ništa a niti na cijelom Siljevom Brdu, premda smo se svi što marljivije za njom ogledali.

Nastavismo pretraživanje po hrbtu i obližnjim pećinama istočnim pravcem i opazismo u sedalcu dosta prostranu mlaku, koja bijaše puna bistre vode i koja rijetko kada presuši. Nedaleko od ovud na klisurinama nadjosmo Potentilla Jacquini u velikom broju, Helianthemum balcanicum, Dianthus bebius sa bijelim i ružičastim cvijetom, jedan veliki bus od Anthyllis atropurpurea var. alba, Sempervivum Schlehani, Cotoneaster integerrima var. parvifolia, Amelanchier ovalis, Gentiana symphyandra, Cerinthe alpina var. velebitica, Melittis albida, Globularia cordifolia, a kad smo došli do istočne visine 1431 m. opet smo našli mnogo drugih novih vrsti : Alchemilla Hoppeana var. velebitica, Pinus mughus, Salix grandifolia i velebitica, Erica carnea, Arctostaphylos officinalis, Iris graminea, Anemone alpina, Thalictrum minus, Ribes pallidigemmum, Saxifraga lasiophylla, Senecio cacaliaster, Crepis alpestris, Edraianthus caricinus, Primula Kitaibeliana, Asperula longiflora, Astrantia croatica, Heracleum sibiricum, Gentiana utriculosa i Clusii, Arenaria gracilis itd.

Na povratku idjasmo na rub šume te ponesosmo jošte Lamium orvala, Vaccinium vitis idaea i myrtillus, Viola silvestris, Lonicera alpigena, Hypericum perforatum, Anthriscus fumarioides, Luzula nemorosa var. cuprina, Arabis turrita, Gymnadenia conopea, Sorbus aucuparia, Cytisus hirsutus, Acer obtusatum i mnoge druge.

Nedaleko zapadne strane P l a n e (1304 m.) jest K r i v i K u k, koj nije u karti označen a biti će nešto preko 1000 m. nad morskom površinom uzdignut i gustom bukovom šumom pokrit. Vršak njegov je gol i teško se je na nj popeti radi okomitih klisurina. Tu smo dne 17. srpnja marjivo pretraživali sva mjesta, do kojih smo mogli doći, pa nam se je trud i obilno isplatio. Izmedju ostalih nabrajamo: Vicia dinara drugo stanište za našu floru, Lonicera glutinosa var. velebitica, Hieracium stupposum var. nivisquamum, Sorbus aria var. lanigera, Calamogrostis varia, Bunium alpinum, Stachys subcrenata var. eriostachya, Bromus Borbasii, Teucrium chamaedrys var. illyrica, Poa nemoralis var. coarctata, Campanula Waldsteiniana, Edraianthus croaticus, Carduus encheleus var. velebiticus, Aquilegia Kitaibelii, Arabis croatica, Genista sericea i holopetala, Helianthemum balcanicum, Satureia croatica, Daphne alpina var. petiolaris, Cerastium grandiflorum, Athamanta Haynaldi, Primula Kitaibeliana, Thymus balcanus.

Dne 18. srpnja bješe ulaganje i premetanje ubranih biljaka.

Kada smo tako sve obližnje brijegove pregledali, odlučismo se na jedan višednevni izlet.

Za lijepa vremena podjosmo (19. srpnja) preko V e l i k o g S t o l c a mimo M a l o g a S t o l c a i zadjemo onda u bukovu šumu vazda nizbrdice idući, dospijemo nakon jednog sata na S t r u ž i c e nedaleko P a n o s a. Ovdje ubrasmo ili pako zabilježismo: Anemone nemorosa, Clematis alpina, Arabis croatica, Geranium macrorrhizum, Saxifraga Malyi i lasiophylla, Rubus idaeus, Rosa gentilis, Cystopteris fragilis, Asplenium ruta muraria, Campanula Waldsteiniana, Dentaria enneaphylla, Phyteuma spicatum, Möhringia muscosa. Od S t r u ž i c e okrenemo južno gustom šikarastom strminom, koju je trebalo mjestimice sjekirom krčiti, na podnožje P a n o s a ili kako na karti stoji P a n a s V r h (1261 m.), a odavle na P a n o s.

Sâm vrh Panosa jest golo stijenje i kamenje, a mršavu travu na njem počela je bila baš neka žena kupiti. Medju pukotinama opazismo tako rijetku Berberis aetnensis var. brachyacantha u listu i mogosmo jedva 3—4 komada izvaditi. Od biljaka ubranih tečajem uzlaza i na samom Panosu spominjemo: Abies alba utrešena medju bukvom, Rubus hirtus, Lilium

Cattaniae, Scrophularia laciniata var. Pantocsekii, Sorbus aria var. lanigera, Hieracium humile var. sarajevense, Campanula velebitica, Senecio Fuchsii, Valeriana tripteris var. velebitica, Lonicera glutinosa i forma sugariensis, Alyssum alyssoides, Polystichum lonchitis, Asplenium ruta muraria var. pseudoserpentini, Iuniperns sabina, Myosotis snaveoleus, Galium lucidum, Geranium macrorrhizum, Satureia croatica, Sempervivum Schlehani, Ribes pallidigemmum, Salix velebitica, Aquilegia Kitaibelii i mnoge druge.

Silaz bijaše prama jugoistočnoj strani i veoma tegotan, jer nema puta niti staze, preko hridina i pećina, preskakivajnem i sklizanjem na ledjima dospijemo nekako u kotlinicu sa jednim jedinim stanom a iz nje predjemo onda u Šarića Duplje po karti samo Duple, pa preko stanova Barića počnemo se uspinjati na Debeli Kuk (1271 m.). Spočetka je Debeli Kuk neobrašten i posut popriječnim stijenama i klisurama, nu što se više uzdižemo to je i to na sjevernoj i zapadnoj strani pokriven bukovom šumom iz koje proviruje čunjasti goli vrh, dočim je istočni i južni dio pust te daje prost izgled na dalmatinski goli Velebit a tu nam padaju u oči dva brijega radi svojeg stožcu sličnog oblika naime Stapnica a pogotovo Stap.

Prije nego li smo dospjeli pod vrh ubrasmo: Achillea virescens, collina var. rosea, Phleum nodosum, Carlina simplex, Poa compressa, Salvia pratensis, Thymus subcitratus, Verbascum pulverulentum i thapsus, Physospermum verticillatum, Agrostis vulgaris, Stachys serotina, Senecio alpester var. ovirensis, Lathyrus sepium, Rumex angiocarpus, Satureia vulgaris, Coronilla varia, Tunica saxifraga, Potentilla canescens var. typica forma oligodontha, a na pećinama na podnožju vrha: Ribes pallidigemmum, Asperula longiflora, Scrophularia laciniata, Primula Kitaibeliana, Daphne alpina var petiolaris, Teucrium Arduini, Campanula linifolia var. pinifolia, Galium erectum, itd. ispustivši mnoge znamenitije vrste, koje smo ali već spomenuli na drugima mjestima.

Gustom bukovom šumom, u kojoj nadjosmo Acer obtusatum u plodu uzpinjasmo se prama vrhu ponesav sobom: Polystichum lonchitis, Scolopendrium vulgare forma crispa,

Petasites albus, Myosotis suaveolens, Salvia glutinosa, Melica uniflora, Trifolium rubens, Anthriscus fumarioides, Polygonatum multiflorum, Melandryum album, Paeonia mas var. pubescens, Aquilegia nigricans, Cardamine bulbifera, dospijemo teškom mukom do čunjastog vrha nenašav tamo ništa osobito važna. Nakon malog počinka vratismo se opet u Šarića Duplje gdje namjeravasmo prenoćiti. Još za dana smo pretražili na brzu ruku bližnju okolicu i ubrali Asphlenium ruta muraria var. pseudogermanica, Dactylis glomerata var. viliflora, Plantago media, Lonicera xylosteum, Scrophularia nodosa, Rumex angiocarpus, Cerastium tauricum, Verbascum thapsus, Symphytum tuberosum, Satureia thymifolia i grandiflora, Cardamine trifolia, Aremonia agrimonoides, Omphalodes verna, Acer pseudoplatanus, Cnidium aproides i još neke druge.

Dne 21. srpnja svanu lijepi dan i mi krenemo rano sjeveroistočnim pravcem u polukrugu bukovom šumom preko Šarića Plančice i Piskovite Kosice u Palež po karti Šarića Duple gdje je lugarska kuća. Od Šarića Plančice do Paleža pobilježismo: Sorbus aria i aucuparia, Acer obtusatum i pseudoplatanus, Rubus saxatilis, Cornus mas, Brunella vulgaris, Salvia glutinosa, Calamintha grandiflora i thymifolia, Origanum vulgare var. latebracteatum, Verbascum Chaixi, Scrophularia laciniata, Digitalis ambigua, Geranium molle, Aspidium filix femnia var. fissidens i filix mas, Asplenium ruta muraria i trichomanes, Gentiana cruciata, Achillea vriescens, Lonicera alpigena, Marrubium candidissimum.

Oko 7 sati u jutro podjosmo Suhom Dragom u hladovini guste bukove šume neprestance se uspinjuć. Nastavivši put podjosmo izpod Ražanačkog Vrha, po karti Poljana (1442 m.) a onda se spustimo na Trošeljevac livade. U Suhoj Drazi ubrali smo izmedju ostalih: Petasites albus, Lilium Jankae, Aster bellidiastrum, Digitalis ambigua, Aruncus silvester, Sanicula europaea, Adenostyles australis, Chaerophyllum aureum, Lamium orvala, Hieracium retyezatense, Cardamnie polyphylla, Rhamnus fallax, Heracleum sibiricum a na Trošeljevcu: Luzula campestris, Veratrum Lobelianum, Dianthus bebius, Hieracium cymosum ssp. gna-

phalophorum, Malva moschata var. laciniata, Alchemilla subcrenata, Chrysanthemum corymbosum, Thymus balcanus, Anthyllis alpestris, Centaurea stricta, Cirsium eriophorum itd.

Od Trošeljevca ide se nešto niz brdo a onda se počinje uspinjati na Samar na koji za jedno pola sata i prispjesmo. Provodić (lugar Biljan) reče nam, da je to ravni Samar, a onaj Ravni Samar po karti južno Rizvanuše, da se zove Došen Samar. Tečajem našega iztraživanja po srednjem Velebitu sve smo brijegove, koje Kitaibel spominje, našli izim Samara i Silaga, a naslućujuć, da bi Silag ovdje negdje u blizini biti mogao zapitasmo lugara, da li on znade za brdo Silag. Kako ne bi gospodine, ta eno ga tamo kako strši južno Visočice, ali se ne zove Silag nego Siljak. Sad mi je razumljivo bilo, zašto je pisao Kitaibel Szilag, jer on naime kao inostranac Nijemac ili Magjar nije mogao ispravno ubilježiti pravilno Siljak, pak si je pomogao kako je umio. Pošto smo tako ustanovili položaj Silaga trebalo nam je takodjer da ustvrdimo koji Samar je mislio Kitaibel. Tu nam je dobro došla ova njegova izreka kod Aquilegia viscosa: Crescit[1] in alpibus Croatiae: in septemtrionali latere cacuminis Badany et in fissuris parietis calcareis ingens demersio infra cacumen Szilag disterminatur ab abysso, quam cum hoc alia bina : scilicet Szamar et Viszocsicza minor formant". Prema gore rečenom proizlazi, da je Kitaibel bio na ovom Samaru, na kojem bijasmo i mi i koji odgovara brdu južno ležećem od Ražanačkog Vrha (po karti Poljana 1442 m.) a ne mogu biti Samari označeni u specijalnoj karti, koji leže podalje prema sjevero zapadu niti mogu sačinjavati ovaj bezdan. Mi ga nazvasmo za razliku od drugih Samara, Samar Kitaibelov.

Zapadni dio Samara jest bukovom šumom pokrit, na sjevernoj strani pod vrškom imade takodjer nešto bukove šume nižeg rasta, dočim je istočni i južni kraj njegov gol. Mi smo na Samaru pretražili njegov istočni dio sve do ruba, niže kojeg leši Jadrina Poljana, što odgovara Jandrinoj Poljani.

[1] Waldstein et Kitaibel Descriptiones et Icones plantarum rariorum Hungariae. Viennae 1805. II. p. 184. tab. 169.

Napomenut ćemo samo nekoje biljke od onih, kojih nije naveo N e i l r e i c h[2]) : Festuca nigrescens Koeleria eriostachya, Oxytropis dinarica, Chaerophyllum aureum, Achillea clavenae, Primula Columnae, Plantago argentea, Thymus acicularis, Erica carnea, Knautia intermedia, var. velebitica, Bromus erectus var. reptans i var. glaber, Bupleurum Sibthorpianum, Trinia longipes, Libanotis nitens, Carex brachistachys i sempervirens, Lilium Iankae i forma biflora, mnogobrojna, Salix grandifolia, Arabis Scopoliana, Linum narbonense, Thesium linophyllum. Iris variegata, Orchis globosa i maculata, Cnidium silaifolium, Teucrium supinum, Stachys velebitica, Sempervivum Schlehani, Gymnadenia conopea, Rosa spinosissima, Biscutella alpestris itd.

Buduć nam je još mnogo vremena stajalo na razpolaganje, to odlučismo pohoditi S a m a r e, koje medjutim provodić (lugar Biljan) ne poznaje, već ih zove po njihovim vršinama: G o l i V r h 1386 m., S t r u ž n i V r h 1305 m., koja imena smo i mi pridržali. Oko 3 sata poslije podne spustismo se niz Samar u T r o š e l j e v a c a malo više njega počesmo se penjati jakom strminom na G o l i V r h.

G o l i V r h, S t r u ž n i V r h u obće S a m a r i kako je u karti ubilježeno, jesu bukovom šumom obrasli, samo su im vrhovi goli. Sa jugo-zapadne strane su položitiji, dočim na sjevero-istočnoj manje šumovitoj padaju naglo strmo dolje tako, da je izmedju njih i brda O r l j e duboki bezdan.

Tu ubrasmo u Velebitu dosta rijetku Corallorrhiza trifida, zatim Carex silvatica, Allium ursinum, Maianthemum bifolium, Ranunculus platanifolius, Silene saponariaefolia, Prenanthes purpurea, Dianthus velebiticus, Mercurialis perennis, Vaccinium myrtillus, Myosotis snaveolens, Lathyrus vernus.

Izišavši na čistinu penjasmo se marljivo pretražujuć stijenje i kamenje a popev se na vrh G o l o g V r h a (1359 m.), biljarismo po hrptu, a odavle podjosmo da prenoćimo ovdje izpod vrha, nu lugar nije dao za Boga, da šta ćemo tu, da idemo dalje do S t r u ž n o g V r h a.

[2] Dr. August Neilreich : Die Vegetations-verhältnisse von Croatien. Wien 1868. p. I.—VII., I.—XLI. i 1—288.

Od biljaka sa Golog Vrha bilježimo: Carex Leersii, Thymus Kerneri, Adenostyles australis, Tulipa Grisebachiana ali već u plodu, Physospernum verticillatum, Orobanche gracilis, Senecio Fuchsii, Inula hirta, Sorbus austriaca, Ornithogalum tenuifolium, Arabis Scopoliana, Hieracium cymosum ssp. gnaphalophorum, Festuca pungens, Koeleria eriostachya, Anthyllis alpestris, Stachys subcrenata var. augustifolia i velebitica, Saxifraga Malyi, Rosa gentilis, Knautia intermedia var. velebitica i mnoge druge.

Izmedju Golog i Stružnog Vrha spominjemo samo: Senecio Doronicum, Adenostyles alliariae, Asplenium viride var. inciso-crenata, Poa hybrida, Geranium phaeum, Asarum europaeum, Cerastium ciliatum, Rubus hirtus, Globularia bellidifolia, Gnaphalium silvaticum, Hypochaeris illyrica, Cynoglossum velebiticum, Hypericum hirsutum, Asperula odorata, Helianthemum balcanicum, Primula Kitaibeliana, Inula ensifolia, Centaurea bracteata, Oxytropis dinarica, Athamantha Haynaldi, Arctostaphylos officinalis.

Ispod Stružnog Vrha na Marasovim Strugama imade vrelo koje dne 21. srpnja 1909. potražismo. U 5 sati i 25 časova u jutro imadjaše zrak u hladu 13° Cels., voda u hladu 9 Cels.

Ovo vrelo izvire iz pećine, ne presuši nikada i sadrži dobru pitku vodu.

Oko 6 sati u jutro spustismo se u dolinu te stupasmo zatim preko Piskovite Kosice, Šarića, Plančice prama Šarića Duplju. Odavle pođosmo napokon i na Crni Vrh, na karti bez imena i bez oznake visine, ležeći na sjevero istočnoj strani Panosa. Tu smo za malog odmora ubrali medju inima: Carduus encheleus var. velebiticus, Hieracium Waldsteinii, Bromus erectus var. glaber, Silene nutans i livida, Inula oculus Christi, Cerinthe alpina var. velebitica, Campanula Scheuchzeri, Verbascum pulverulentum, Cynoglossum velebiticum, Senecio rupestris, Sedum ochroleucum, Carex leporina, Arabis croatica, Ribes pallidigemmum, Satureia acinos itd.

Ove smo biline našli ponajvećma na jednoj maloj kamenitoj čistini blizu vrha, jer je Crni Vrh inače takodjer obrasao bukovom šumom i bit će niži od Panosa po prilici za 100—150 metara. Zatim se spuštasmo nizbrdlice uzevši pra-

vac prama Malom Stolcu u blizini kojeg kod jedne duboke i okomite snježnjače dadosmo ubrati u najljepšem cvatu nalazeću se Lunaria rediviva a od Malog Stolca ponesosmo jošte sobom Geranium macrorrhizum. Prešavši jošte Veliki Stolac, silažasmo u Šugarsku Dulibu.

Dok smo mi 23. srpnja kod ulaganja zaposleni bili poslasmo dva čovjeka na Saljev Kuk (1194 m.) jugo-zapadno od Plane. To je goli kameniti brijeg, pun škrapa, pukotina i udubina, kojekako raztrgan i na istočnoj strani rijetkim bukvama pokrit. Uzpon je radi okomitih stijena veoma oteščan, nu da je osobito zanimiv osvjedočismo se po donešenim biljkama od kojih nabrajamo ovdje samo: Drypis Jacquiniana, Hieracium leucocephalum, Cynoglossum creticum, Lilium Martagon var. Cattaniae, Knautia purpurea var. dissecta, Populus tremula, Rosa echinocarpa, Carduus encheleus var. velebiticus, Cerinthe alpina var. velebitica, Sorbus aria var. edulis, Thymus effusus, Teucrium Arduini, Senecio alpester var. ovirensis, Sambucus racemosa, Lonicera glutinosa, Satureia croatica, Arabis croatica, Ribes pallidigemmum, Genista holopetala, Acer monspessulanum var. illyricum, Ruta divaricata, Scrophularia laciniata, Festuca croatica, Aquilegia Kitaibelii itd.

Prije odlaska ubrasmo jošte okolo lugarskog stana nekoje biljke poimence: Ranunculus acer, Luzula nemorosa, Polygonatum multiflorum, Epipactis latifolia, Roripa silvestris, Chenopodium bonus Henricus, Saxifraga lasiophylla, Fragaria vesca, Verbena officinalis, Lamium orvala, Teucrium supinum, Hieracium silvaticum, ssp. semisilvaticum, Plantago lanceolata, Euphrasia salisburgensis var. coerulans, Satureia grandiflora, Gentiana symphyandra, Primula Kitaibeliana, Arctostaphylos officinalis i mnoge druge.

Preostalo pako vrijeme upotrijebismo, da pohodimo jednu snježnjaču. Ova leži na sjevero-zapadu lugarskog stana, po prilici jednu hiljadu koračaja daleko u nizini medju golim liticama. Veoma je prostrana, ima u njoj dosta vode a snijega bijaše tek nešto pri dnu. Unutar snježnjače ubrasmo: Fritillaria neglecta u plodu, Rosa ferruginea, Corydalis ochroleuca, Sorbus austriaca a izvana nje Cystopteris alpina var. regia, veoma mnogobrojna, Festuca croatica, i Crocus neapolitanus u plodu.

I time smo zaključili naša pretraživanja u Šugarskoj Dulibi.

Dne 25. srpnja krenusmo mimo Miljkovića Kruga na Pasji Klanac. Ovdje se zadržasmo kratko vrijeme, da uberemo na njem i na Pasjem Kuku još po koju biljku. Naprotiv leži Goli Vrh (1451 m.) krševit i na rijetko bukovom šumom pokrit, na kojega se je mučno uspeti i na kom ne raste, kako smo kašnje dočuli, ništa osobita. Na Pasjem Klancu i na Pasjem Kuku ubrali smo: Polystichum lonchitis, Koeleria eriostachya, Edraianthus croaticus, Achillea clavenae, Asperula odorata, Lamium maculatum, Heracleum sibiricum, Saxifraga Malyi, Hypericum hirsutum, Lathyrus sepium, Anthyllis Jacquini, Bupleurum Sibthorpianum, Oxytropis dinarica i druge nekoje a spustivši se u Ramino Korito idjasmo do podnožja Kuka (1205 m.). Od ovud smo ponijeli sobom: Primula Kitaibeliana, Ornithogalum umbellatum, Carex ornithopoda, Polystichum dilatatum, Nephrodium phegopteris, dryopteris i Robertianum, Melica uniflora, itd.

Nastavivši put zaustavismo se na podnožju Konjevače na jednom pećinastom gustom bukovom šumom i šikarjem obraštenom mjestu gdje ubrasmo: Solanum dulcamara, Asplenium viride var. inciso-crenata u krasnim primjercima, Lactuca muralis, Moehringia muscosa, Saxifraga lasiophylla, Peltaria alliacea, Daphne mezereum, Actaea spicata, Campanula Waldsteiniana, Geranium robertianum, Calamintha grandiflora. Kada smo idući Raminim Koritom dospjeli pod Mali Sadikovac i počeli se penjati ubrasmo još Campanula fenestrellata, Satureia croatica i thymifolia, Potentilla pedata, Anagallis feminea, Koeleria splendens i Acer campestre a prispjev na gornji obronak Aconitum anthora, Dianthus silvestris i nodosus, Cerastium fontanum, Stachys serotina i var. dalmatica, Viola arvensis, Galium purpureum te Chrysanthemum Visianii.

Čuvši, da imade na blizo vrela, odosmo do njih na zapadno podnožje Konjevače, gdje nadjosmo više omanjih i dva oveća vrelca na okupu. Jedno od tih imadjaše . . . . 11^0 Cels.
a drugo . . . . 12^0 „
zrak pako . . . . 30^0 „
sve troje na suncu mjereć, jerbo su vrela na sasma otvorenom

mjestu. Voda bijaše posvema čista i bistra, te pitka a vidjelo se kako ključa.

U okolišu ovih vrelaca ubrasmo: Arabis hirsuta, Achillea millefolium, Cynanchum vincetoxicum, Galium verum a uzpinjuć se prama Sladovači Eryngium amethystinum, Filipendula hexapetala, Origanum vulgare var. latebracteatum, Bromus erectus var. reptans, Agropyrum intermedium var. virescens, Smyrnium perfoliatum, Thymus balcanus, Inula ensifolia.

Kako smo bili na Sladovači godine 1896. početkom lipnja to bijasmo sada radoznali, kakva će biti na njoj ljetna flora. Istina je, bilo je tu mnogo vrsti, nu kako je bilo vrijeme već poodmaklo, mogli su se naći samo pojedinci bud u ocvatanju bud u plodu, dočim je prave bujne flore već ponestalo, tim više, što je i blago pasuć tuda, svoje pridonijelo. Ako i nismo bili sasvim zadovoljni sa našim izletom ipak je cvjetana Sladovače radi množine različitih i rijetkih vrsti za stranca veoma zanimiva. Evo samo nekojih: Nephrodium rigidum var. meridionale i var. australe, Iuniperus sabina, Festuca spectabilis var coarctata, Bromus erectus var. Hackelii, Lilium carniolicum var. Jankae, Salix velebitica, Dianthus velebiticus, Cerastium grandiflorum, Clematis integrifolia, Arabis croatica, Ribes pallidigemmum, Potentilla Clusiana, Rosa spinosissima var. spinosa, Genista silvestris, sericea i holopetala, Anthyllis Jacquini, atropurpurea i illyrica, Oxytropis dinarica, Ruta divaricata, Helianthemum balcanicum, Athamanta Haynaldi, Libanolis intens, Primula Kitaibeliana, Androsace villosa, Gentiana symphyandra, Satureia subspicata i croatica. Scrophularia laciniata, Plantago argentea, Lonicera glutinosa, Campanula Waldsteiniana, Edraianthus tennifolius, Kitaibelii i caricinus, Chrysanthemum Visianii, Achillea clavenae, Hieracium villosum ssp. villosissimum i mnoge druge.

U sistematički popis poprimljene su biljke takodjer sa Sladovače i Konjevače ubrane godine 1896. i 1907., akoprem ova dva brda zapravo ne spadaju u područje Šugarske Dulibe kao ni Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Goli i Stružni Vrh te Samar; nu kako je tako rekuć sve na blizu i da podademo podpunu sliku našega djelo-

vanja u onom kraju kao što da našim nasljednicima olakšamo njihove izlete, to smo sve to složili u jednu cjelinu.

Naše je biline pregledao i neke označio dr. Degen iz Budapešte, Hieracije pregledao i opisao je Karl Hermann Zahn iz Karlsruhe a Rosae sa Sladovače označio je pokojni već dr. Borbás iz Budapešte. Svima njima izrazujemo ovime našu najdublju zahvalnost, jer jedino uz njihovu ljubeznjivu pripomoć bijasmo kadri, da ovdje u našoj zabiti složimo nešta savršenijeg. (Popis vrsta dolazi u slijedeći svezak.)

U Karlovcu dne 22. veljače 1911.

II. DIO.

Pteridophyta.

Polypodiaceae. Cystopteris *fragilis* Bernh. var. *anthriscifolia* Koch[1]. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Stolačka Peć, Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Stružice, Panos Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk ; var. *cynapifolia* Koch. Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac ; forma *erosa* Rossi. Debeli Kuk ; forma *furcata* Rossi. Debeli Kuk ; *C. alpina* Dev. var. *regia* Milde. U Šugarskoj Dulibi kod snježnjače južno Siljevog Brda. *C. montana* Bernh. U Raminom Koritu i na podnožju Kuka 1205 u Raminom Koritu.

Nephrodium *phegopteris* (L.) Prantl. = Phegopteris polypodioides Feé. Na podnožju Kuka 1200 m. u Raminom Koritu. — *N. dryopteris* (L.) Michx = Phegopteris Dryopteris Feé. U Raminom Koritu. — *N. Robertianum* (Hoffm.) Prantl = Phegopteris Robertiana Al. Br. Na Sladovači, u Raminom Koritu, na podnožju Kuka 1205 m. — *N. filix mas* (L.) Rich = Aspidium Filix mas Sw. forma typica Luerssen. Sladovača, Mali Sadikovac, Saljev Kuk, Veliki i Mali Stolac, Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Šugarska Duliba, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Palež, Samar Kitaibelov. — *N. rigidum* (Hoffm.) Desv = Aspidium rigidum

[1] Vidi moju radnju : Beiträge zur Kenntniss der Pteridophyten Süd-Kroatiens. Magy. bot. lapok 1911. p. 22—38.

Sw. forma *germanica* Milde. Mali Sadikovac, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Stružni Vrh ; b) *daedalea* Rossi. Sladovača ; c) *erosa* Rossi. Stružni Vrh ; forma *meridionalis* Milde. Sladovača, Miljkovića Krug, Siljevo Brdo, Plana, Debeli Kuk, Stružni Vrh ; c) *erosa* Rossi. Sladovača, Miljkovića Krug ; var. *australis* Tenore. Sladovača. — *N. dilatatum* (Hoffm.) Desv. = Aspidium dilatatum Sw. Ramino Korito i kod Kuka 1205.

Polystichum *lonchitis* (L.) Roth = Aspidium Lonchitis Sw. Sladovača, Ramino Korito, Kuk 1205, Pasji Klanac, Panos, Debeli Kuk ; forma *daedalea* Rossi. Kuk u Raminom Koritu, Pasji Klanac, Debeli Kuk. — *P. lobatum* Presl. Huds. = Aspidium lobatum (Sw.) Mett. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Stružice, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov. — *P. aculeatum* (L.) Presl. = Aspidium lobatum b) angulare Metten. Siljevo Brdo, Panos.

Athyrium *filix femina* Roth = Nephrodium filix femina Strempel var. dentata Döll. Miljkovića Kug ; var. *fissidens* Döll. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje, Palež, Stružni Vrh, Suha Draga ; var. *multidentata* Döll. Konjevača, Miljkovići.

Scolopendrium *vulgare* Sm. Sladovača, Ramino Korito ; var. *crispa* Willd. Debeli Kuk.

Asplenium *viride* Huds. forma typica Luerssen. Ramino Korito, Kuk 1205, Pasji Klanac, Plana, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni Vrh ; forma *furcata-bifurcata* Rossi. Bus od 25 razvitih listova, medju kojima imade 9 listova na vršku rašljatih, od tih je jedan na vrhu raztrojen ; var. *inciso-crenata* Milde. Konjevača i Stružni Vrh. — *A. trichomanes* L. forma *typica* Luerss. Konjevača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež ; var. *auriculata* Milde. Plana Mali Stolac, Panos ; var. forma *erosa* Rossi. Plana. — *A. lepidum* Presl. Dr. Degen ubrao je prvi ovu vrst dne 25. lipnja 1908. u Stolačkoj Peći, a ja na istom mjestu dne 14. srpnja 1909. Ona

je tamo rijetka i teško je do nje doći, jer raste na visokom vanjskom svodu špilje medju pukotinama. Ovo je jedino do sada autentično stanište za Hrvatsku, jer dosadanje poznato stanište Hajdova hiža u Gorskom Kotaru Hirc u Reviziji Flore hrvatske ne ponavlja. Hirc (in litt.) ipak ostaje kod svog nalazišta reklamirajuć istodobno sebi prvenstvo. — *A. ruta muraria* L. Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Krivi Kuk, Veliki Stolac, Stružice, Palež ; var. *Brunfelsii* Heufler. Šugarska Duliba ; var. *pseudogermanicum* Heufler. Plana, Šarića Duplje ; var. *leptophyllum* Walb. Sladovača, Ramino Korito, Stolačka Peć, Mali Stolac, Debeli Kuk ; var. *pseudoserpentini* Milde. Mali Sadikovac, Panos, Stružni Vrh, Mali Stolac.

Ceterach *officinarum* Lam. et Db. var. *stenoloba* Gsh. Sladovača ; forma *furcata-bifurcata* Rossi. Ovaj zanimivi oblik ubrao sam dne 9. srpnja 1896. u guduri na zapadnom obronku Sladovače. Bus sastojaše od 38 razvitih listova, medju kojima bijaše 11 jednostavno, 2 dvostruko, a 1 trostruko na vršku rašljast ; var. *spiralis* Degen et Kümmerle, Sladovača, Stolačka Peć ; var. *crenata* Moore. Stolačka Peć.

Pteridium *aquilinum* (L.) Kuhn. Debeli Kuk ; forma *lanuginosa* Hook. Stružice, Stružni Vrh.

Polypodium *vulgare* L. a) *commune* Milde. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Pasji Klanac, Šugarska Duliba Siljevo Brdo, Panos, Crni Vrh. Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni Vrh ; c) *attenuatum* Milde forma *crenatum* Baenitz. Debeli Kuk ; g) *auritum* Willd. forma *aurito-commune* Baenitz. Sladovača ; k) *furcatum* Milde. Mali Stolac.

Ophioglossaceae. Botrychium *lunaria* (L.) Sw. forma *normalis* Roeper. Miljkovića Krug.

Anthophyta.

Coniferae Pinus *mughus* Scop. Pavelić Kuk, na Siljevom Brdu kod visine 1431.

Abies *alba* Mill. Panos, utrešena medju bukvom.

Juniperus *nana* Willd. Sladovača, Mali Sadikovac, Krivi Kuk, Pavelić Kuk, Saljev Kuk, Plana, Pasji Klanac, Siljevo

Brdo, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov, Goli i Stružni Vrh. — *I. sabina* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Pavelić Kuk, Mali Stolac, Panos.

Monocotyledoneae.

Gramineae. Phleum *nodosum* L. Mali Sadikovac, Debeli Kuk.

Agrostis *vulgaris* With. Debeli Kuk. — *A. canina* L. Konjevača.

Calamogrostis *varia* (Schrad.) Host. Sladovača, Krivi Kuk.

Deschampsia *caespitosa* (L.) Beauv. = *Aira caespitosa* L. var. *varia* Wimm. et Grab. Siljevo Brdo.

Sesleria *tenuifolia* Schrad. Sladovača, Miljkovića Krug, Pavelić, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Goli i Stružni Vrh.

Koeleria *splendens* Presl. Mali Sadikovac ; var. *subcaudata* A. et. G. forma *colorata* Domin. Miljkovića Krug. — *K. eriostachya* Panč. = *K.* carniolica Kerner. Pasji Kuk, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov, Goli i Stružni Vrh.

Melica *ciliata* L. Mali Sadikovac Konjevača, Stolačka Peć, Krivi Kuk, Panos, Crni Vrh, Šarića, Duplje, Debeli Kuk. — *M. uniflora* Retz. Ramino Korito, Debeli Kuk. — *M. nutans* L. Sladovača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Saljev Kuk.

Dactylis *glomerata* L. *typica*, Sladovača, Mali Sadikovac, Panos, Crni Vrh ; var. *villiflora* Borbás. Konjevača, Siljevo Brdo, Šarića Duplje, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *ciliata* Peterm. Debeli Kuk.

Poa *alpina* L. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Crni Vrh, Debeli Kuk ; var. *subalpina* Schur. Samar Kitaibelov. — *P. pumila* Host. Pasji Klanac. — *P. nemoralis* L. Sladovača, Konjevača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Goli Vrh ; var. *coarctata* Gaud. Krivi Kuk. — *P. pratensis* L. Pasji Klanac, Plana, Stružni Vrh. — *P. compressa* L. typica. Stružni Vrh.

Festuca *rubra* L. Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Šarića Duplje ; var. *juncea* Hackel. Siljevo Brdo. — *F. nigrescens* Lam. Šugarska Duliba, Plana, Samar Kitaibelov. — *F. pungens* Kit. Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Goli i Stružni Vrh, Samar Kitaibelov. — *F. spectabilis* (Hackel) Jan. var. *coarctata* Hackel. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Veliki Stolac, Panos. — *F. croatica* Kerner. Miljkovića Krug, Saljev i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Crni Vrh, Debeli Kuk.

Bromus *hordaceus* L. = Br. mollis L. Pavelić Kuk, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk. — B. *erectus* Huds. var. *reptans* Borbás. Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; forma *glaber* Degen. Sladovača, Crni Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *Hackelii* Borbás. Sladovača, Mali Stolac ; var. *racemiferus* Borbás. Sladovača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Miljkovići, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk ; var. *Borbásii* Hackel. Krivi Kuk.

Agropyrum *intermedium* (Host) Beauv. var. *virescens* Panč. Mali Sadikovac.

Cyperaceae. Carex *Leersii* F. Schultz. Sladovača, Pavelić Kuk, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Goli Vrh. — *C. leporina* L. Debeli Kuk, Suha Draga, Trošeljevac. — *C. caryophyllea* Latour var. *trachyantha* Dorner. Plana. — *C. pallescens* L. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Veliki Stolac. — *C. ornithopoda* Willd. Ramino Korito, Kuk 1205, Samar Kitaibelov. — *C. mucronata* All. Siljevo Brdo, Veliki Stolac. — *C. brachystachys* Schrank. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Šugarska Duliba. — *C. sempervirens* Vill. Sladovača, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Samar Kitaibelov. — *C. silvatica* Huds. Goli Vrh.

Juncaceae. Luzula *nemorosa* (Poll.) E. Mey = L. albida DC. Ramino Korito, Šugarska Duliba ; var. *cuprina* A. et. G. Siljevo Brdo. — *L. campestris* (L.) DC. Sladovača, Ramino Korito, Kuk 1205, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Šarića Duplje, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Liliaceae. Veratrum *album* L. b) *Lobelianum* Bernh. Stolačka Peć, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Asphodelus *albus* Mill. Samar Kitaibelov.

Anthericum *ramosum* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Samar Kitaibelov, Goli Vrh.

Allium *ursinum* L. Konjevača, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *A. globosum* Red. = A. saxatile M. B. Miljkovića Krug, Šugarska Duliba.

Lilium *martagon* L. var. *Cataniae* Vis. Pavelić Kuk, Saljev Kuk, Panos, Debeli Kuk. — *L. carniolicum* Bernh. b) *Jankae* A. Kerner. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Suha Draga, Samar Kitaibelov, Goli i Stružni Vrh; forma *apice furcata* = *biflora* mihi. Na Samaru Kitaibelovom mnogobrojna, manje na Stružnom Vrhu.

Fritillaria *neglecta* Parl. U Šugarskoj Dulibi na pećinama snježnjače južno Siljevog Brda, već u plodu.

Tulipa *silvestris* L. var. *Grisebachiana* Pant. Goli Vrh, u plodu, valjda će ovamo spadati.

Ornithogalum *umbellatum* L. Pasji Klanac. — *O. tenuifolium* Guss. Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Panos, Crni, Stružni i Goli Vrh; g) *bosniacum* G. Beck. Sladovača.

Muscari *botryoides* (L.) Lam. et DC. Siljevo Brdo, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Majanthemum *bifolium* (L.) Schm. Ramino Korito, Šugarska Duliba, Šarića Duplje, Goli Vrh.

Polygonatum *verticillatum* (L.) All. Samar Kitaibelov. — *P. officinale* All. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Panos. — *P. multiflorum* (L.) All. Šugarska Duliba, Debeli Kuk.

Paris *quadrifolia* L. Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Debeli Kuk, Suha Draga; forma *pentaphylla*. Debeli Kuk, Suha Draga; forma *hexaphylla*. Suha Draga.

Iridaceae. Crocus *neapolitanus* (Kern.) Asch. = Cr. vernus Wulf. Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki Stolac.

Iris *illyrica* Tommas. Pavelić Kuk, Siljevo Brdo. — *I. variegata* L. Konjevača, Siljevo Brdo, Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *I. graminea* L. Sladovača, Konjevača, Siljevo Brdo, Samar Kitaibelov; b) *latifolia* Spach. Sladovača, Samar Kitaibelov.

Orchidaceae. Orchis *globosa* L. Samar Kitaibelov. — *O. mascula* L. Miljkovića Krug. — *O. sambucina* L. Siljevo Brdo. — *O. maculata* L. Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Coeloglossum *viride* (L.) Hartm. var. *macrobracteata* Schur. Kuk 1205 u Raminom Koritu.

Gymnadenia *conopea* (L.) R. Br. Sladovača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Epipactis *latifolia* (L.) All. Šugarska Duliba.

Neottia *nidus avis* (L.) Rich. Mali Sadikovac.

Corallorhiza *trifida* Châtelain. = C. innata R. Br. Goli Vrh, rijetka.

Dicotyledoneae.

(Prostolatične.)

Salicaceae. Populus *tremula* S. Saljev Kuk.

Salix *glabra* Scop. Kuk 1205 u Raminom Koritu. — *S. capraea* L. Sladovača, Miljkovića Krug, Veliki Stolac. — *S. grandifolia* Sér, Siljevo Brdo, Plana, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov; var. *velebitica* Borb. Sladovača, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Panos, Debeli Kuk.

Betulaceae. Ostrya *carpinifolia* Scop. Sladovača, Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Stolačka Peć. Krivi Kuk.

Coryllus *avellana* L. Stolačka Peć, Veliki Stolac, Panos, Debeli Kuk.

Fagaceae. Fagus *silvatica* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Šarića Plančica, Piskovita Kosica, Goli i Stružni Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Quercus *lanuginosa* (Lam.) Thuill. = Qu. pubescens Willd. Miljkovići, Stolačka Peć.

Urticaceae. Urtica *dioica* L. Pasji Klanac, Stolačka Peć, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Šarića Duplje, Debeli Kuk. Stružni Vrh.

Santalaceae. Thesium *divaricatum* Jan. Sladovača Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac. — *Th. linophyllum* L. = Th. intermedium Ehrh. Samar Kitaibelov. — *Th. Parnassi* DC. Siljevo Brdo.

Aristolochiaceae. Asarum *europaeum* L. Stružni Vrh.

Polygonaceae. Rumex *angiocarpus* Murb. Šarića Duplje, Debeli Kuk. — R. *acetosa* L. Šarića Duplje, Samar Kitaibelov.

Chenopodiaceae. Chenopodium *bonus Henricus* L. Šugarska Duliba. — *Ch. album* L. ssp. *virideum* Sm. Miljkovići.

Caryophyllaceae. Silene *vulgaris* (Mnch.) Garcke = S. inflata Sm. Siljevo Brdo, Trošeljevac. — *S. saponarifolia* Schott. Siljevo Brdo, Šarića Duplje, Goli i Stružni Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov. — *S. saxifraga* W. K. Sladovača, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Pasji Klanac, Mali Stolac, Debeli Kuk. — *S. nutans* L. Crni Vrh. — *S. livida* Willd. Crni Vrh. — *S. graminea* Vis. Veliki Stolac na istočnoj strani kako se silazi k Malom Stolcu samo 1 komad nadjen !

Heliosperma *quadrifidum* (L.) Rchb. var. *eviscosa* Koch. Pasji Klanac, Miljkovića Krug, Veliki Stolac, Stružni Vrh ; var. *piloso-viscida* Vis. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Šugarska Duliba.

Melandrium *album* (Mill.) Garcke. Debeli Kuk.

Drypis *Jacquiniana* Murb. et Wettst. Saljev Kuk.

Tunica *saxifraga* (L.) Scop. Debeli Kuk.

Dianthus *armeria* L. Miljkovića Krug. — *D. velebiticus* Borb. Konjevača, Siljevo Brdo, Stružni i Goli Vrh. — *D. silvestris* Wulf = D. inodorus L. Mali Sadikovac. — *D. nodosus* Tsch. Mali Sadikovac, Veliki Stolac. — *D. bebius* Vis. Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo et flore roseo, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Goli i Stružni Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Saponaria *bellidifolia* Smith. Siljevo Brdo veoma rijetka našli smo samo 2 komada !

Stellaria *media* L. Miljkovića Krug, Stolačka Peć. — *S. glochidisperma* Murb. Sladovača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Panos, Stružni i Goli Vrh. — *S. holostea* L. Siljevo Brdo, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Cerastium *tauricum* Spr. Šarića Duplje. — *C. caespitosum* Gilib = C. vulgatum L. Ramino Korito, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk. — *C. fontanum* Baumg. Mali Sadikovac. — *C. ciliatum* W. K. Stružni Vrh, Samar Kitaibelov. — *C. grandiflorum* WK. Sladovača, Konjevača, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Veliki Stolac, Debeli Kuk. Stružni i Goli Vrh.

Moenchia *mantica* (L.) Bartl. Miljkovića Krug.

Sagina *procumbens* Z. Sladovača, Miljkovića Krug, Debeli Kuk.

Minuartia *liniflora* Schinz et Thell = Alsine liniflora (L. fil.) Hgtschw. Miljkovića Krug, rijetka.

Arenaria *serpyllifolia* L. Sladovača, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Mali Stolac. Crni Vrh, Debeli Kuk. — *A. gracilis* W. K. Sladovača, Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Moehringia *muscosa* L. Mali Sadikovac, Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Suha Draga, Samar Kitaibelov. — *M. trinervia* (L.) Clairv. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Šarića Duplje.

Scleranthus *annuus* L. Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk.

Ranunculaceae. Paeonia *mas* Gars. var. *pubescens* Vis. Debeli Kuk.

Aquilegia *Kitaibellii* Schott. Miljkovića Krug, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Pasji Klanac i Pasji Kuk, Veliki i Mali Stolac, Panos. — *A. Sternbergii* Rchb. Mali Sadikovac, Ramino Korito, Kuk 1205, Šugarska Duliba, Saljev i Debeli Kuk, Samar Kitaibelov.

Aconitum *anthora* L. Mali Sadikovac. — *A. croaticum* Deg. et Geyer. U Raminom Koritu i kod Kuka 1205.

Anemone *alpina* L. Siljevo Brdo, Veliki Stolac. — *A. nemorosa* L. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Stružice, Debeli Kuk.

Clematis *integrifolia* L. Sladovača, Konjevača. — *C. alpina* (L.) Mill. = Atragene alpina L. Kuk 1205. u Raminom Koritu, Siljevo Brdo, Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Stružice, Panos, Debeli Kuk. — *C. vitalba* L. Miljkovići.

Ranunculus *platanifolius* L. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov. — *R. lanuginosus* L. Veliki i Mali Stolac, Šarića Duplje, Stružni Vrh. — *R. acer* L. Šugarska Duliba. — *R. tenuifolius* DC. var. *velebiticus* Degen. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Panos.

Thalictrum *aquilegifolium* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Miljkovića Krug, Plana, Mali Stolac, Debeli Kuk. — *Th. minus* L. Sladovača, Miljkovića Krug, Plana, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Samar Kitaibelov.

Berberidaceae. Berberis *aetnensis* Roem. et Schult. var. *brachyacantha* Borb. na Panosu veoma rijetka.

Papaveraceae. Corydalis *ochroleuca* Koch. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Šugarska Duliba, Panos.

Cruciferae. Biscutella *alpestris* W. K. Mali Stolac, Goli Vrh ; var. *hispidissima* Koch. Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Plana, Veliki Stolac, Siljevo Brdo, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Iberis *carnosa* Willd. Miljkovića Krug.

Aethionema *saxatile* (L.) R. Br. Stolačka Peć, Miljkovića Krug.

Thlaspi *praecox* Wulf. Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac.

Kernera *saxatilis* (L.) Rchb. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Plana.

Peltaria *alliacea* L. Sladovača, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac. Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac,

Stružice, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Roripa *silvestris* (L.) Bess. = Nasturtium silvestre R. Br. Šugarska Duliba. — *R. lippicensis* (Wulf.) Rch. = Nasturtium lippicense DC. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Miljkovića Krug. Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac.

Cardamine *impatiens* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Debeli Kuk. — *C. maritima* Portenschl. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, na oba mjesta veoma rijetka. — *C. enneaphyllos* (L.) Cr. = Dentaria enneaphylla L. Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Suha Draga, Goli Vrh. — *C. trifolia* L. Šarića Duplje. — *C. polyphylla* (W. K.) Schulz = Dentaria polyphylla W. K. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Stružni Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov. — *C. bulbifera* (L.) Cr. = Dentaria bulbifera L. Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk.

Lunaria *rediviva* L. Mali Stolac kod snježnjače.

Capsela *bursa pastoris* (L.) Med. Pavelić Kuk ; var. *integrifolia* Schlecht. Miljkovića Krug.

Arabis *turrita* L. a) *typica* Beck. Ramino Korito ; b) *lasiocarpa* Üchtr. Konjevača, Siljevo Brdo. — *A. alpina* L. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Pasji Klanac, Miljkovića Krug. — *A. hirsuta* (L.) Scop. Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovići, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *comosa* Borb. Sladovača. — *A. sagittata* DC. Pavelić Kuk. — *A. Scopoliana* Boiss. = Draba ciliata Scop. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *A. muralis* Bert. Pavelić Kuk veoma rijetka. — *A. croatica* Schott. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Stružice, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Crni Vrh.

Erysinum *carniolicum* Doll. Sladovača.

Lesquerella *velebitica* Degen. Ovu vrst, koja imade svoje srodnike u visokim planinama Sjeverne Amerike, našao je prvi dr. Degen u koturinju na sjevernoj i južnoj strani Miljkovića Kruga, zatim na južnoj strani bližnjeg Kuka (Pavelić Plana) povrh Lukova i napokon na brežku izmedju oba pomenuta brda godine 1907. odnosno 1908., veleć, da je posvuda veoma rijetka[1]. Dne 10. srpnja 1909. ubrao sam ovu biljku na južno-istočnoj i sjevero-zapadnoj strani Miljkovića Kruga, a slijedeći dan na Plani 1304 do lugarskog stana — novo stanište — medju kojima nadjoh na potonjem mjestu i jedan primjerak u cvijetu. Posvuda je veoma rijetka, a povrh toga teško ju je uočiti, radi bijele boje, koja je posvema slična okolini, gdje raste. Dr. Hayek je od ove vrsti stvorio nov rod i nazvao ga u čast pronalazača Degenia[2].

Alyssum *alyssoides* L. = A. calycinum L. Stolačka Peć, Panos.

Crassulaceae. Sedum *boloniense* Lois. Sladovača, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba. — *S. ochroleucum* Chaix = S. anopetalum DC. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Stolačka Peć, Miljkovići, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Plana, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk.

Sempervivum *Schlehani* Schott. Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Saxifragaceae. Saxifraga *Malyi* Schott. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružice, Panos, Debeli Kuk, Goli i Stražni Vrh, Samar Kitaibelov. — *S. tridactylites* L. Debeli Kuk. — *S. lasiophylla* Schott. Sladovača, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Krivi i Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

---

[1] Dr. Degen Árpád: Lesquerella velebitica n. sp. Magy. bot. lapok. Budapest. VIII. 1909. p. 3—24.

[2] Dr. August von Hayek: Die systematische Stellung von Lesquerella velebitica Degen. Ö. B. Z. 1910. p. 89—93.

Ribes *alpinum* L. var. *pallidigemmum* Simk. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić i Saljev Kuk, Plana, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov.

Rosaceae. Aruncus *silvester* Kostel. Ramino Korito, Šugarska Duliba, Suha Draga.

Cotoneaster *integerrima* Med. forma *parvifolia* Borb. Sladovača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *C. tomentosa* (Ait.) Lindl. Sladovača, Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Plana, Debeli Kuk.

Pirus *piraster* (L.) Borkh. Suha Draga.

Sorbus *aucuparia* L. Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Panos, Palež. — *S. aria* (L.) Cr. Sladovača, Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Palež, Goli Vrh.; var. *edulis* Wenzig. Saljev Kuk ; var. *lanigera* Kern. Mali Sadikovac, Krivi Kuk, Panos. — *S. austriaca* (L.) G. Beck. Šugarska Duliba, Pavelić Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Amelanchier *ovalis* Med. = A. vulgaris Mnch. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Stružni i Goli Vrh.

Crataegus *monogyna* Jacq. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Debeli Kuk.

Rubus *idaeus* L. Sladovača, Konjevača, Pasji Klanac, Stolaćka Peć, Pavelić i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Palež, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *R. saxatilis* L. Sladovača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Krivi i Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov. — *R. hirtus* W. K. Panos, Struzni Vrh.

Fragaria *vesca* L. Stolačka Peć, Šugarska Duliba. — *F. moschata* Duch. = Fr. elatior Ehrh. Siljevo Brdo Debeli Kuk, Samar Kitaibelov.

Potentilla *Tommasiniana* F. Schultz. Stolačka Peć, Miljkovića Krug. — *P. canescens* Bess. var. *typica* G. Beck. forma *oligodonta* Th. Wolf. Debeli Kuk. Označio Th. Wolf.. — *P. argentea*

L. Miljkovići. — *P. pedata* Nestl. Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Miljkovići. — *P. australis* Kraš. Mali Sadikovac. — *P. Zimmeteri* Borb. Siljevo Brdo, Veliki Stolac. — *P. Clusiana* Jacqu. Sladovača, Siljevo Brdo, Plana, Veliki Stolac, Stružni Vrh. Posvuda dosta mnogobrojna.

Geum *urbanum* L. Ramino Korito, Pasji Klanac, Krivi i Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Šarića Duplje, Palež.

Dryas *octopetala* L. Veliki Stolac.

Filipendula *hexapetala* Gilib. = Spiraea Filipendula L. Sladovača, Mali Sadikovac.

Alchemilla *subcrenata* Buser. Sladovača, Miljkovići, Šugarska Duliba, Debeli Kuk, Šarića Duplje, Trošeljevac, Samar Kitaibelov. — *A. Hoppeana* (Rchb.) D. T. var. *velebitica* Borb. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Pasji Klanac, Sijevo Brdo kod visine 1431.

Aremonia *agrimonoides* (L.) Neck. Sladovača, Šarića Duplje, Goli Vrh.

Sanguisorba *muricata* (Spach.) Gremli = Poterium polygamum W. K. Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Mali Stolac, Debeli Kuk.

Rosa *ferruginea* Vill. U Šugarskoj Dulibi kod Snježnjače južno Siljevog Brda. — *R. echinocarpa* Ripart. Saljev Kuk. — *R. andegavensis* Bast. var. *subsystylis* Borb. Miljkovići. — *R. pendulina* L. = R. alpina L. Plana. — *R. gentilis* Sternb. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov; var. *Malyi* Kern. Siljevo Brdo; forma *adenoneura* Borb. Ramino Korito. — *R. spinosissima* L. Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Sladovača, Krivi Kuk, Plana, Veliki Stolac, Goli i Stružni Vrh, Samar Kitaibelov. — var. *spinosa* Neibr. Sladovača; var. *megalacantha* Borb. Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba.

Prunus *spinosa* L. Mali Stolac. — *P. mahaleb* L. Stolačka Peć, Veliki Stolac.

Leguminosae. Genista *holopetala* Fleischm. Sladovača, Pasji Klanac, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana,

Šugarska Duliba, Veliki Stolac. — *G. sagittalis* L. Sladovača. Šugarska Duliba. — *G. sericea* Wulf. Sladovača, Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *G. silvestris* Scop. Sladovača, Šugarska Duliba.

Laburnum *alpinum* (Mill.) Griseb. = Cytisus alpinus Mill. Na podnožju Velikog Stolca kod snježnjače nedaleko lugarskog stana.

Cytisus *hirsutus* L. *typicus*. Siljevo Brdo.

Trifolium *rubens* L. Debeli Kuk. — *T. alpestre* L. Siljevo Brdo, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *T pratense* L. var. *pilosum* Henfl. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Palež, Samar Kitaibelov ; var. *nivale* Sieber. Siljevo Brdo. — *T. montanum* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Samar Kitaibelov. — *T. repens* L. Pavelić Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež.

Anthyllis *Jacquini* Kerner. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Šugarska Duliba, Veliki Stolac; var. *atropurpurea* Vukot. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Veliki i Mali Stolac ; forma *flore albo* mihi. Siljevo Brdo jedan veliki bus u blizini predjašnje odlike sa bijelim cvijetom, biljka mnogo veća, visoka, granata. Bus ostavio odtrgavši samo 5—6 grančica. — *A. alpestris* Rchb. Stružni i Goli Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov. — *A. tricolor*. Vukot. Siljevo Brdo, Plana, Veliki Stolac, Stružni i Goli Vrh. — *A. illyrica* G. Beck. Sladovača.

Doryenium *germanicum* (Gremly) Rouy. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Veliki i Mali Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Lotus *corniculatus* L. var. *ciliatus* Jord. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Veliki Stolac, Debeli Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *villosus* Thuill. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Oxytropis *dinarica* Murb. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Coronilla *vaginalis* Lam. Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Crni Vrh. — *C. varia* L. Debeli Kuk, Crni Vrh.

Hippocrepis *comosa* L. Sladovača, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac.

Vicia *dinara* Borbás. Krivi Kuk i Plana. Dosele nije bila nadjena u Hrvatskoj. — *V. villosa* Roth. var. *glabrescens* Koch. Sladovača. — *V. cracca* L. Veliki Stolac, Samar Kitaibelov.

Lathyrus *sepium* Scop. Pasji Klanac, Debeli Kuk. — *L. vernus* (L.) Bernh. = Orobus vernus L. Debeli Kuk, Goli Vrh.

Geraniaceae. Geranium *molle* L. Palež. — *G. robertianum* L. Ramino Korito, Pasji Klanac, Stolačka Peć, Pavelić i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk. — *G. purpureum* Vill. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Veliki Stolac, Crni Vrh. — *G. macrorrhizum* L. Mali Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk. — *G. phaeum* L. Stružni Vrh. — G. *sanguineum* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Erodium *cicutarium* (L.) L'Hér. Miljkovići.

Oxalidaceae. Oxalis *acetosella* L. Ramino Korito, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje. — *O. corniculata* L. Mali Sadikovac, Ramino Korito.

Linaceae. Linum *narbonense* L. Mali Sadikovac, Mali Stolac, Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *L. angustifolium* L. Sladovača. — *L. alpinum* Jacq. Siljevo Brdo, Pavelić Kuk.

Rutaceae. Ruta *divaricata* Ten. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Mali Stolac, Panos.

Polygalaceae. Polygala *croatica* Chodat var. *Rossiana* Borb. Sladovača, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Panos, Samar Kitaibelov. — *P. vulgaris* L. floribus coeruleis. Siljevo Brdo. — *P. nicaensis* Risso var. *azurea* Pantocsek. Sladovača, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba.

Euphorbiaceae. Mercurialis *perennis* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Goli Vrh.

Euphorbia *verrucosa* L. Sladovača.

Anacardiaceae. Cotinus *coggygria* Scop. Stolačka Peć.

Aceraceae. Acer *monspessulanum* L. var. *illyricum* Jacq. Stolačka Peć, Saljev Kuk. — *A. pseudoplatanus* L. Mali Sadikovac, Ramino Korito, Stolačka Peć, Veliki Stolac, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež, Samar Kitaibelov ; var. *obtusatum* DC. Goli Vrh. — *A. obtusatum* Kit. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito (fructibus), Siljevo Brdo, Stolačka Peć (fructibus), Veliki Stolac, Panos, Crni Vrh i Debeli Kuk (fructibus), Palež, Stružni Vrh. — *A. hyrcanum* F. M. Stolačka Peć ; var. *paradoxum* Born. Stolačka Peć. — *A. platanoides* L. Ramino Korito. — *A. campestre* L. Mali Sadikovac, Stolačka Peć.

Rhamnaceae. Rhamnus *saxatilis* Jacq. Sladovača, Mali Sadikovac, Krivi i Saljev Kuk, Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk. — *Rh. fallax* Boiss. Ramino Korito, Saljev Kuk, Panos, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Malvaceae. Malva *moschata* L. var. *laciniata* Vis. Trošeljevac.

Gutiferae. Hypericum *hirsutum* L. Pasji Klanac, Crni Vrh i Stružni Vrh. — *H. perforatum* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Veliki Stolac, Panos, Debeli Kuk.

Cistaceae. Helianthemum *canum* (L.) Baumg. forma *balcanicum* Janchen. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Crni i Stružni Vrh. — *H. obscurum* Pers. = H. vulgare Gaertn. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Goli i Stružni Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Fumana *nudifolia* (Lam.) Janchen. = Helianthemum Fumana Miller Stolačka Peć.

Violaceae. Viola *biflora* L. Miljkovića Krug. — *V. arvensis* Murz. Mali Sadikovac, Stolačka Peć. — *V. silvestris* Lam. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Debeli Kuk.

Thymelaeaceae. Daphne *mezereum* L. Konjevača, Siljevo Brdo, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. — *D. alpina* L. var. *petiolaris* Kessl. Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Debeli Kuk.

Oenotheraceae. Epilobium *montanum* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk.

Umbellifereae. Sanicula *europaea* L. Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Astrantia *croatica* Tommas. Ramino Korito, Kuk 1205, Pasji Kuk, Siljevo Brdo.

Eryngium *amethystinum* L. Mali Sadikovac, Stolačka Peć.

Freyera *cynapioides* (Guss.) Griseb. Siljevo Brdo, Miljkovići, Pavelić Kuk.

Chaerophyllum *aureum* L. Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Anthriscus *fumarioides* (W. K.) Spr. Sladovača, Siljevo Brdo, Debeli Kuk.

Smyrnium *perfoliatum* L. Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Mali Stolac.

Physospermum *verticillatum* (W. K.) Vis. Debeli Kuk, Goli Vrh.

Bupleurum *Sibthorpianum* Sm. = B. gramineum Vill. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Panos, Goli i Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Trinia *longipes* Borbás. Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Goli i Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Carum *carvi* L. Mali Sadikovac, Šugarska Duliba. Panos, Debeli Kuk.

Bunium *alpinum* W. K. Miljkovića Krug, Krivi Kuk.

Pimpinella *alpina* Host. = P. alpestris Spr. Sladovača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Libanotis *nitens* Vis. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov. — *L. pubescens* Retz. Miljkovića Krug, Krivi Kuk.

Athamanta Haynaldi Borb. et Uechtr. Sladovača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Cnidium *silaifolium* (Jacq.) Simk. — *C.* apioides Spr. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov.

Ligusticum *dinaricum* G. Beck. Plana, Samar Kitaibelov.

Heracleum *sibiricum* L. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Plana, Šugarska Duliba, Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Laserpitium *latifolium* L. a) *glabrum* Koch. Siljevo Brdo; b) *asperum* Koch. Samar Kitaibelov; — *L. siler* L. Siljevo Brdo, Goli Vrh.

Cornaceae. Cornus *mas* L. Stolačka Peć, Palež.

Dicotyledoneae

(Sulatične).

Ericaceae. Arctostaphylos *uva ursi* (L.) Spr. = A. officinalis Wimm. et Gräb. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Vaccinium *myrtillus L.* Ramino Korito, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Panos, Goli Vrh, Samar Kitaibelov; V. *vitis ideae* L. Siljevo Brdo.

Calluna *vulgaris L.* Sladovača.

Erica *carnea L.* Sladovača, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Primulaceae. Primula *Columnae* Ten. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov; P. *Kitaibeliana* Schott. Sladovača, Mali Sadikovac, Kuk 1205, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Plana, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Androsace *villosa* L. Sladovača, Miljkovića Krug, Veliki Stolac.

Anagallis *arvensis* L. Miljkovići; A. *femina* Mill. = A. coerulea Schreb. Mali Sadikovac.

Oleaceae. Fraxinus *ornus* L. Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Suha Draga.

Gentianaceae. Gentiana *symphandra* Murb. Sladovača, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov ; G. *Clusii* Perr. et Song. Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov ; G. *tergestina* Beck. Sladovača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Samar Kitaibelov ; G. *utriculosa* L. Veliki i Mali Stolac.

Asclepiadaceae. Cynanchum *vincetoxicum* (L.) Pers. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Crni Vrh, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Convolvulaceae. Convolvulus *arvensis* L. Miljkovići.

Borraginaceae. Omphalodes *verna* Much. Šarića Duplje.

Cynoglossum *montanum* L. = C. germanicum Jacq. var. velebiticum Borb. Veliki Stolac, Panos, Crni i Stružni Vrh ; C. *creticum* Mill = C. pictum Ait. Saljev Kuk ; C. *Columnae* Ten. Stolačka Peć.

Asperugo *procumbens* L. Miljkovića Krug.

Symphytum *tuberosum* L. Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Panos, Šarića Duplje, Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov.

Myosotis *arvensis* (L.) Hill. Stolačka Peć ; M. *suaveolens* W. K. Sladovača, Ramino Korito, Miljkovića Krug, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Goli Vrh, Suha Draga.

Lithospermum *officinale* L. Stolačka Peć, Pavelić Kuk.

Onosma *Javorkae* Simk = O. pallidum Boiss. Plana.

Cerinthe *glabra* Mill. = C. alpina Kit. var. velebitica Deg. Siljevo Brdo, Saljev Kuk, Crni Vrh.

Verbenaceae. Verbena *officinalis* L. Šugarska Duliba, Samar Kitaibelov.

Labiatae. Teucrium *Arduini* L. Stolačka Peć, Saljev i Debeli Kuk ; T. *chamaedrys* L. Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Crni Vrh, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *illyricum*

Borb. Lukovo Žugarje, Stolačka Peć, Krivi Kuk ; T. *montanum* L. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh ; var. *supinum* Jacq. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Samar Kitaibelov.

Marrubium *candidissimum* L. Stolačka Peć.

Brunella *vulgaris* L. Ramino Korito, Šarića Duplje, Palež ; B. *alba* Pallas. Debeli Kuk.

Melittis *albida* Guss. Siljevo Brdo.

Galeopsis *ladanum* L. Ramino Korito, Miljkovići.

Lamium *orvala* L. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Panos, Stružni Vrh, Suha Draga ; L. *luteum* (Huds.) Krock. = Galeobdolon luteum Huds. Ramino Korito, Pasji Klanac, Suha Draga, Samar Kitaibelov ; L. *maculatum* L. Pasji Klanac, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Saljev i Debeli Kuk, Crni Vrh, Samar Kitaibelov.

Stachys *germanica* L. Stolačka Peć ; S. *subcrenata* Vis. Siljevo Brdo ; var. *angustifolia* Vis. Sladovača, Mali Sadikovac' Miljkovića Krug, Saljev Krug, Plana, Mali Stolac, Panos, Goli Vrh ; var. *eriostachya* Kerner. Sladovača, Krivi Kuk, Crni Vrh ; S. *serotina* (Host.) Fritsch = Betonica serotina Host. Mali Sadikovac, Debeli Kuk ; var. *dalmatica* Degen. Mali Saidovac ; S. *velebitica* (Kerner). = Betonica velebitica Kerner. Stolačka Peć, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Salvia *glutinosa* L. Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Panos, Debeli Kuk, Palež, Stružni i Goli Vrh, Suha Draga ; S. *pratensis* L. Miljkovići, Debeli Kuk.

Satureia *subspicata* Vis. = S. pygmaea Sieb. Sladovača, Pavelić Kuk ; S. *variegata* Host. Sladovača, Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Veliki i Mali Stolac, Crni Vrh, Debeli Kuk ; S. *vulgaris* (L.) Frisch. = Clulinopodium vulgare L. Stolačka Peć, Debeli Kuk ; S. *acinos* (L.) Scheele = Calamnitha, Acinos Clairv. Mali Sadikovac, Ramino Korito, Pavelić Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Crni Vrh, Palež ; S. *thymifolia* Scop. = Calamnitha thymifolia Rih. = Satureia rupestris Wulf. Sladovača, Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Krivi i Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež ; S. *grandiflora* (L.) Scheele = Calamnitha grandi-

flora Mnih. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Šugarska Duliba, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež, Suha Draga, Stružni Vrh ; S. *croatica* (Pers) Briq = Calamnitha croatica Host, Sladovača, Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk.

Origanum *vulgare* L. var. *latebracteatum* G. Beck, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež, Stružni Vrh.

Thymus *subcitratus* Schreb. Debeli Kuk ; Th. *longicaulis* Presl. Sladovača ; Th. *acicularis* W. K. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Pasji Klanac, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Samar Kitaibelov ; Th. *effusus* Host. Saljev Kuk ; forma *velebitica* Deg. Šugarska Duliba ; Th. *Kerneri* Borb. Goli Vrh ; Th. *balcanus* Borb. Sladovača, Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelć i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Scrophulariaceae. Verbascum *thapsus* L. Šarića Duplje, Debeli Kuk ; V. *pulverulentum* Vill = V. floccosum W. K. Miljkovići, Crni Vrh, Debeli Kuk ; V. *Chaixii* Vill. Sladovača, Mali Sadikovac, Ramino Korito Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Debeli Kuk, Palež.

Cymbalaria *muralis* G. M. Sch. = Linaria Cymbalaria Mill. Siljevo Brdo, Miljkovići, Saljev i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk.

Chaenorrhinum *litorale* (Bernh.) Fritsh = Linaria litoralis Bernh. Stolačka Peć, Miljkovići, Pavelić Kuk.

Scrophularia *nodosa* L. Šarića Duplje , S. *laciniata* W. K. Sladovača, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Palež, Stružni Vrh ; var. *Pantocsekii* Grišeb. Konjevača, Panos.

Veronica *officinalis* L. Sladovača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Plana, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje ; V. *Jacquini* Baumg. = V. multifida L. Sladovača, Konjevača,

Miljkovića Krug, Siljevo Brdo, Mali Stolac, Stružni Vrh ; V. *spicata* L. Sladovača Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Goli Vrh, Samar Kataibelov.

Digitalis *ambigua* Murr. Stružni Vrh, Palež, Suha Draga, Samar Kitaibeov ; forma *angustifolia* Degen et Lengyel. Samar Kitajbelov.

Euphrasia *liburnica* Wettst. Miljkovići ; E. *salisburgensis* Funk. var. *coerulescens* Favr. Šugarska Duliba.

Alectorolophus *subalpinus* Streneck. Konjevača.

Orobanchaceae. Orobanche *gracilis;* Sm. Goli Vrh ; O, *alba* Steph. Konjevača, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Saljev Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Globulariaceae. Globularia *cordifolia* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Siljevo Brdo, Saljev Kuk, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk ; G. *bellidifolia* Ten. Miljkovića Krug, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitabelov.

Plantaginaceae. Plantago *media* L. Sladovača, Ramino Korito, Stolačka Peć, Šugarska Duliba, Mali Stolac, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov ; P. *maior* L. Siljevo Brdo, Suha Draga ; P. *argentea* Chaix = Pl. sericea W. K. Sladovača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Samar Kitaibelov ; P. *lanceolata* L. Stolačka Peć, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Samar Kitaibelov.

Rubiaceae. Asperula *odorata* L. Pasji Klanac, Stružni i Goli Vrh ; A. *longiflora* W. K. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Galium *silvaticum* L. Ramino Korito ; G. *verum* L. Mali Saidovac, Stolačka Peć, Miljkovići ; G. *lucidum* All. Sladovača, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Palež ; G. *erectum*

Huds. Mali Sadikovac, Saljev Kuk, Debeli Kuk ; G. *austriacum* Jacq. Samar Kitaibelov.

Caprifoliaceae. Sambucus *racemosa* L. Saljev Kuk, Plana ; S. *nigra* L. Stolačka Peć, Šugarska Duliba.

Viburnum *lantana* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk, Stružni Vrh.

Lonicera *xylosteum* L. Sladovača, Konjevača, Ramino Korito, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Šarića Duplje, Palež, Suha Draga ; L. *alpigena* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Veliki i Mali Stolac, Panos, Palež, Stružni i Goli Vrh, Suha Draga, Samar Kitaibelov ; L. *glutinosa* Vis. Sladovača, Stolačka Peć, Pavelić i Saljev Kuk, Plana, Panos ; forma *sugariensis* Degen. Pasji Klanac, Panos ; forma *velebitica* Degen Krivi Kuk.

Valerianaceae. Valeriana *angustifolia* Tisch. Sladovača, Siljevo Brdo, Pasji Klanac, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov ; V. *tripteris* L. var. *velebitica* Degen. Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Stolačka Peć, Pavelić Kuk, Plana, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Panos, Debeli Kuk, Samar Kitaibelov ; V. *montana* L. Veliki i Mali Stolac, Samar Kitaibelov.

Dipsacaceae. Knautia *intermedia* Pernh. et Wettst. var. *velebitica* Degen et Lengyel. Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; K. *purpurea* (Vill) Borb. var. *dissecta* Borb. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Samar Kitaibelov.

Scabiosa *agrestis* W. K. Mali Saidovac.

Campanulaceae. Campanula *linifolia* Scop. var. *pinifolia* Uechto. Kuk 1205 u Raminom Koritu, Debeli Kuk ; C. *Scheuchzeri* Vill. Sladovača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Saljev Kuk, Šugarska Duliba, Crni Vrh, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; C. *velebitica* Witas. Sladovača, Pasji Klanac, Krivi i Saljev Kuk, Plana, Panos, Stružni Vrh ; C. *Waldsteiniana* Röm. et Schult. Sla-

dovača, Mali Sadikovac, Kuk 1205 u Raminom Koritu, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružice, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk ; C. *fenestrellata* Feér. Mali Sadikovac, Ramino Korito, Stolačka Peć, Pavelić i Saljev Kuk ; C- *persicifolia* L. Sladovača, Crni Vrh, Debeli Kuk ; C. *thyrsoidea* L. Samar Kitaibelov ; C. *glomerata* L. var. *elliptica* Kit. Mali Sadikovac, Krivi Kuk, Crni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Phytemma *orbiculare* L. var. *flexuosa* R. Schultz. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; Ph. *spicatum* L. Ramino Korito, Šugarska Duliba, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; Ph. *comosum* L. Ramino Korito, Siljevo Brdo, Goli Vrh.

Edraianthus *tenuifolius* (W. K.) A. D. C. Sladovača ; E. *croaticus* A. Kern. Sladovača, Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Goli Vrh i Stružni Vrh ; E. *caricinus* Schott. Sladovača, Siljevo Brdo, Krivi Kuk. Prelazi izmedju E. croaticus i E. caricinus. Miljkovića Krug, Šugarska Duliba, Stružni Vrh ; E. *Kitaibelii* DC. Sladovača.

E. Janchen[1]) svrstava sve tri posljednje vrsti u jednu pod imenom E. ~~tenuifolius~~ graminifolius (L.) DC.

Compositae. Adenostyles *alliariae* (Gou.) Kern. Stružni Vrh ; A. *australis* (Ten.) Nym = A. stenotricha Borb. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Goli Vrh, Suha Draga.

Solidago *alpestris* W. K. Sladovača, Pasji Klanac, Saljev Kuk, Panos.

Aster *bellidiastrum* (L.) Scop. = Bellidiastrum Michelii Cass. Suha Draga, Samar Kitaibelov ; A. *alpinus* L. Šugarska Duliba pojedince, Veliki i Mali Stolac mnogobrojno.

Erigeron *acer* L. Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk.

Antennaria *dioica* (L.) Gaertn. = Gnaphalium dioicum Gaertn. Sladovača, Konjevača, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Trošeljevac.

---

[1]) E. Janchen: Die Edraianthus Arten der Balkanländer. Mittheil. des naturn. Vereines. Wien, VIII. p. 1—40.

Gnaphalium *silvaticum* L. Sladovača, Stružni Vrh.

Inula *ensifolia* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Velki i Mali Stolac, Stružni Vrh ; I. *hirta* L. Sladovača, Mali Sadikovac, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki i Mali Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; var. *rotundifolia* Beck Siljevo Brdo, Plana ; I. *oculus Christi* L. Crni Vrh.

Buphthalmum *salicifolium* L. Sladovača, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Panos, Debeli Kuk, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov.

Anthemis *arvensis* L. Miljkovići.

Achillea *clavenae* L. Sladovača, Konjevača, Pasji Kuk i Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Kuk 1205 m. u Raminom Koritu, Miljkovića Krug, Pavelić Kuk, Saljev i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Panos, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov. G. Beck zove ju Ptarmica Visianii kako nam reče Dr. Degen, jer se od tipičke vrsti ponešto razlikuje ; A. *virescens* (Fenzl) Heimerc = A. odorata L. Sladovača, Miljkovići, Panos, Debeli Kuk ; A. *collina* Becker. Crni Vrh, Debeli Kuk, Palež, Trošeljevac ; var. *rosea* Koch. Debeli Kuk ; A. *millefolium* L. Mali Sadikovac, Miljkovića Krug, Mali Stolac.

Chrysanthemum *montanum* L. Leucanthemum montanum DC. Plana, Veliki Stolac, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov ; Ch. *Visianii* Deg = Leucanthemum montanum DC. var. *laciniatium* Vis. Sladovača, Mali Sadikovac, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Panos ; Ch. *corymbosum* L. Pyrethrum corymbosum W. Sladovača, Mali Sadikovac, Saljev Kuk, Plana, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Stružnii Goli Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Tussilago *farfara* L. Debeli Kuk.

Homogyne *silvestris* (Scop.) Cass. U Raminom Koritu, Kuk 1205 m, Siljevo Brdo.

Senecio *alpester* (Hoppe) DC. var. *ovirensis* Koch Pasji Klanac, Saljev Kuk, Panos, Debeli Kuk ; S. *rupestris* W. K. = S. Nebrodensis L. Pasji Klanac, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk ; S. *cacaliaster* Lam. = S. croaticus Kit. Siljevo Brdo, Saljev

Kuk, Panos, Šarića Duplje, Samar Kitaibelov; S. *Fuchsi* Gmel. Saljev Kuk, Panos, Šarića Duplje, Debeli Kuk, Goli Vrh Suha Draga; S. *doronicum* L. Sladovača, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Saljev i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Echinops *ruthenicus* M. B. = E. Ritro L. Stolačka Peć, Pavelić Kuk, pojedince.

Carlina *simplex* W. K. Sladovača, Debeli Kuk.

Carduus *encheleus* Aschers. forma *velebiticus* Borb. Saljevi Krivi Kuk, Panos, Crni Vrh, Debeli Kuk; C. *carduelis* (L.) Gren. var. *alpestris* W. K. Debeli Kuk, Samar Kitaibelov.

Cirsium *erisithales* (L.) Scop. Samar Kitaibelov; C. *eriophorum* (L.) Scop Palež, Trošeljevac, Samar Kitaibelov.

Centaurea *jacea* L. Mali Sadikovac; C. *bracteata* Scop. Stružni Vrh; C. *variegata* Lam. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Debeli Kuk, Stružni i Goli Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov; — var. *adscendens* Bartl = C. floccosa Schloss. et. Vukot. Sladovača; — var. *sinuata* Vis. Stružni Vrh; — var. *stricta* W. K. = C. seusana Chaix. Trošeljevac; C. *Fritschii* Hayek. Sladovača.

Hypochoeris *illyrica* Maly. Stružni Vrh, Sama Kitaibelov.

Leontodon *autumnalis* L. Siljevo Brdo, Debeli Kuk; L. *danubialis* Jacq. = L. hastilis L. Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Veliki Stolac, Debeli Kuk, Goli Vrh, Samar Kitaibelov; L. *hispidus* L. Pasji Klanac, Veliki Stojac, Debeli Kuk; L. *crispus* Vill = L. saxatilis Rehb. Stojačka Peć.

Picris *laciniata* Schk = P. hispidissima Bartl. Stolačka Peć.

Taraxacum *officinale* Web. Miljkovića Krug, Miljkovići, Šarića Duplje.

Lactuca *muralis* (L.) Fres. Sladovača, Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Pasji Klanac, Siljevo Brdo, Stolačka Peć, Šugarska Duliba, Veliki i Mali Stolac, Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje.

Crepis *alpestris* (Jacq). Tausch. Siljevo Brdo.

Prenanthes *purpurea* L. Mali Sadikovac, Konjevača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Krivi Kuk, Šugarska Duliba,

Stružice, Panos, Crni Vrh, Šarića Duplje, Goli Vrh, Samar Kitaibelov.

Hieracium *Hoppeanum* Schult. Ssp. *leucocephalum* Vukot. Saljev Kuk, Crni Vrh ; H. *pilosella* L. Ssp. *angustius* N. P. a) *genuinum* 3. *epilosum* N. P. Crni Vrh, Debeli Kuk ; — Ssp. *subcaulescens* N. P. b) *minoriceps* N. P. γ) *acutissimum* E *caniceps* N. P. Miljkovića Krug ; — Ssp. *vulgare* Tausch β) *subvulgare* 2. *exstriatum* N. P. Mali Stolac ; H. *auricula* Lam. et DC. Ssp. *melainelema* N. P. Pasji Kjanac ; H. *cymosum* L. Ssp. *gnaphalophorum* N. P. Miljkovića Krug, Stružni i Goli Vrh, Trošeljevac, Samar Kitaibelov ; H. *canum* N. P. Ssp. *gracile* Tausch. var. *subobcruriceps* Rossi et Zahn. Miljkovića Krug ; H. *Bauhini* Schult. Ssp. *erythrophyllum* Vukot. Miljkovića Krug ; — Ssp. *effusum* N. P. Saljev Kuk, Panos, Debeli Kuk ; — 1. *normale* Crni Vrh, var. *glandulosius* Zahn Debeli Kuk ; — Ssp. *marginale* N. P. Sladovača ; — Ssp. *substoloniferum* N. P. Ramino Korito ; — Ssp. *thaumasium* N. P. Pasji Klanac ; H. *brachtiatum* Bertol. Ssp. *epitultum* N. P. 1. *angustifolium* N. P. Debeli Kuk ; H. *bupleuroides* Gmel. Ssp. *Schenkii* Griseb. a) *genuinum* 1. *normale* N. P. Krivi Kuk, Plana, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo ; H. *villosum* L. Ssp. *villosum* N. P. forma *calvescens* b) *angustius* N. P. Pasji Klanac ; Sp. *villosissimum* Naeg. forma *stenobasis* N. P. Sladovača ; H. *villosiceps* N. P. Ssp. *villosiceps* 1. *normale* N. P. Sladovača. — 3. *tubulosum* Zahn. Veliki Stolac ; — Ssp. *villosifolium* N. P; Siljevo Brdo, Plana ; — forma *tubulosum* Degen et Zahn. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov ; H. *silvaticum* L. Ssp. *bifidiforme* Zahn. Saljev Kuk, Samar Kitaibelov ; — Ssp. *semisilvaticum* Zahn. forma *pilifolium* Zahn. Šugarska Duliba ; — Ssp. *gentile* Jord. var. *oligocephalum* Degen et Zahn. Plana ; — Ssp. *circumstellatum* Zahn. Debeli Kuk ; H. *bifidum* Kit. Ssp. *bifidum* Kit. Sladovača, Ramino Korito, Siljevo Brdo, Pavelić i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Debeli Kuk ; — Ssp. *caesiiflorum* Almg. Konjevača, Pasji Klanac, Šugarska Duliba, Plana, Mali Stolac, Panos, Samar Kitaibelov ; — Ssp. *pseudopraecox* Zahn. Miljkovića Krug, Veliki Stolac ; — Ssp. *incisifolium* Zahn. Siljevo Brdo, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov ; — Ssp. *auroluteum* Degen et Zahn. Mali Sadikovac,

Mali Stolac, Samar Kitaibelov ; — Ssp. *cardiobasis* Zahn. Panos; H. *incisum* Hoppe, Ssp. *tephrochlorum* Zahn. Siljevo Brdo, Šugarska Duliba ; H. *psammogenes* Zahn. Ssp. *psammogenes* Zahn. Pasji Klanac, Plana ; — Ssp. *monobrachion* Degen et Zahn. Sladovača, Stolačka Peć, Miljkovića Krug, Pavelić i Krivi Kuk, Šugarska Duliba, Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Stružni Vrh, Samar Kitaibelov ; H. *Waldsteinii* Tausch. Ssp. *lanifolium* N. P. Siljevo Brdo, Veliki Stolac, Crni Vrh ; H. *humile* Jacq. Ssp. *sarajevense* G. Beck. Konjevača, Saljev Kuk, Plana, Panos; H. *stupposum* Rchb. fil. Ssp. *stupposum* N. P. forma *calvicaule* N. P. Mali Sadikovac ; — Ssp. *nivisquamum* Degen et Zahn. Krivi Kuk, Panos ; H. *purpurascentipes* Rossi et Zahn = *nivisquamum* — *bifidum;* Miljkovića Krug, Pavelić Krug, Plana, Veliki Stolac ; H. *retyezatense* Degen et Zahn. Suha Draga, Samar Kitaibelov.

